

Handelshøyskolen BI

MAN 50211 Ledelse; makt og mening

Term paper 6-0 W

Predefinert informasjon

Startdato:	16-10-2023 09:00 CEST
Sluttdato:	21-05-2024 12:00 CEST
Eksamensform:	P
Termin:	202410
Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Flowkode:	202410 10180 IN09 W P
External assessor:	External assessor 1
Internal assessor:	Internal assessor 1

Navn:

Margrethe Vie Kolstad

Informasjon fra deltaker

Tittel *:	Taylor Swift - tidsåndens stemme?
Navn på veileder *:	Christine Myrvang

Inneholder besvarelsen Nei
konfidensielt
materiale?:

Kan besvarelsen Ja
offentliggjøres?:

Gruppe

Gruppenavn: (Anonymisert)

Gruppenummer: 5

Andre medlemmer i gruppen: Deltakeren har innlevert i en enkeltmannsgruppe

Prosjektoppgave
ved Handelshøyskolen BI

- Taylor Swift - tidsåndens stemme? -

Eksamenskode og navn:

MAN5023 – Ledelse; makt og mening

Utleveringsdato:

16.10.2023

Innleveringsdato:

17.05.2024

Stuedsted:

BI Nydalen

Innholdsfortegnelse

INNHALDSFORTEGNELSE	I
SAMMENDRAG	II
1. INNLEDNING	1
2. PROBLEMSTILLING	3
3. BIOGRAFISK DEL	4
4. METODISK DEL	7
4.1 POSITIVISMEDEBATTEN	7
4.2 HVA ER HERMENEUTIKK?	8
4.3 KILDEKRITIKK	11
4.4 HVORDAN HAR HERMENEUTIKKEN VIRKET I OPPGAVEN?	12
5. DRØFTING	14
5.1 TEORETISK PERSPEKTIV	14
5.2 UNDERPROBLEMSTILLING 1: I HVILKEN GRAD KAN VILJE TIL MAKT BIDRA TIL Å FORSTÅ TAYLOR SWIFT SIN MAKTPOSISJON?	15
5.2.1 Teori	15
5.2.2 Analyse og drøfting	17
5.2.3 Delkonklusjon og ny forståelse	20
5.3 UNDERPROBLEMSTILLING 2: I HVILKEN GRAD KAN MACHIAVELLIS TANKESETT BIDRA TIL Å FORSTÅ TAYLOR SWIFT SIN EVNE TIL MAKT?	22
5.5.1 Teori	22
5.5.2 Analyse og drøfting	25
5.5.3 Delkonklusjon og ny forståelse	30
5.4 UNDERPROBLEMSTILLING 3: I HVILKEN GRAD KAN MAKTENS GRUNNELEMENTER – AVHENGIGHET OG DEFINERING AV VIRKELIGHETEN – BIDRA TIL Å FORSTÅ TAYLOR SWIFT SIN MAKT?	32
5.4.1 Teori	32
5.4.2 Analyse og drøfting	34
5.4.3 Delkonklusjon og ny forståelse	38
6. AVSLUTTENDE DRØFTING OG KONKLUSJON	40
6.1 NY FORSTÅELSE	40
KILDER	42

Sammendrag

Taylor Swift har skapt et globalt imperium og har en unik forbindelse til sine fans, kjent som "Swifties", som gir henne en sjelden påvirkningskraft. Hennes evne til å drive politisk påvirkning og forhandle artistvilkår i musikkbransjen, så vel som strategisk imagebygging og håndtering av egen kunstnerisk og økonomisk kontroll, speiler en type makt som strekker seg utover tradisjonelle rammer for en popartist.

I denne prosjektoppgaven utforsker jeg Taylor Swifts makt og innflytelse gjennom tre teoretiske perspektiver fra BI-kurset Ledelse; makt og mening: Nietzsches vilje til makt, Machiavellis maktperspektiver og Bjartveit & Kjærstads (1996) teoretiske perspektiv om maktens grunnelementer. Fra Nietzsches perspektiv drøfter jeg Swifts kreativitet og utholdenhet som grunnlag for hennes makt og stadig utvikling av seg selv og sin kunst for å beholde makt, mens Machiavellis syn bidrar til å belyse hvordan hun strategisk balanserer autentisitet og kalkulasjon for å oppnå sine mål. Videre drøfter jeg hvordan Bjartveit & Kjærstads perspektiv kan bidra til å forstå Swifts relasjon til fansen og hennes kapasitet til å forme en delt virkelighet gjennom sin historiefortelling, og hva dette har å si for hennes maktposisjon som kunstner og lederskikkelse.

De teoretiske perspektivene jeg har valgt kan bidra til forståelse av maktposisjonen til fenomenet Taylor Swift et stykke på vei. De gir nyttige verktøy for å drøfte Taylor Swift som lederskikkelse, og hvordan hun har klart å forme sin tid og sitt samfunn.

1. Innledning

I denne prosjektoppgaven ønsker jeg å belyse den amerikanske popartisten Taylor Swift som en lederskikkelse i vår tid. Jeg vil ved hjelp teoretiske perspektiver fra BI-kurset Ledelse; makt og mening forsøke å forstå den maktposisjonen og påvirkningskraften Taylor Swift besitter.

Taylor Swift ble i desember 2023 kåret til Person of the Year av TIME Magasin. Denne utnevnelsen går til det enkelt-individet som TIME redaksjonen mener i størst grad har formet overskriftene gjennom de seneste 12 månedene. Person of the Year-kåringen utspringer fra «the Great Man Theory» og troen på at individer har makt til å transformere samfunnet og historien. (Jacobs, 2023) Utnevnelsen av Swift er unik fordi hun er den første artisten som har fått denne utnevnelsen. Hun er også den kun den fjerde personen som er født i løpet av det siste halve århundret som får denne utnevnelsen.

Taylor Swift fylte 35 år 13. desember 2023, og har vært i rampelyset i snart 20 år. I forbindelse med Person of the Year-utnevnelsen skriver journalisten Sam Lansky (2023) en lengre artikkel om Swift, hvor han blandt annet skriver «As a pop star, she sits in rarefied company, alongside Elvis Presley, Michael Jackson, and Madonna; as a songwriter, she has been compared to Bob Dylan, Paul McCartney, and Joni Mitchell.» Hun beskrives i musikkindustrien som intet mindre enn et fenomen. (Théberge, 2021)

Som forretningskvinne har Swift bygd et imperium estimert til å være verd over 1 milliard dollar. Da hennes seneste *The Eras Tour* hadde sitt åpningsshow i Glendale, Arizona, genererte det mer inntekter for byens bedrifter enn det Super Bowl hadde gjort i 2023, som ble holdt på samme stadion. (Lansky, 2023) Det antas at hun vil tjene over 40 milliarder kroner på denne turneen, noe som overstiger BNP - den totale økonomien over ett år - i mer enn 40 land i verden. (Glans-Doré & Klevan, 2023)

Taylor Swift er ikke en tradisjonell leder, i form av å være en leder av en nasjon eller en virksomhet, men hun har en påvirkningskraft på samfunn og kultur, og det

er denne påvirkningskraften som er interessant i denne sammenheng. Det er i lys av hennes påvirkningskraft at jeg i denne oppgaven ønsker å forstå og fortolke Taylor Swift som en lederskikkelse.

Noe som trekkes frem ved Taylor Swift er hennes autenticitet og *zaniiness* som Wilkinsin (2019) skriver, samtidig som hun anses som et taktisk mastermind og en «master storyteller» som dikter seg selv og sin virkelighet (Rosenthal & Gilbert, 2022). Hvorfor trekkes autenticitet frem som en karaktersikk av henne, og kan det forklare noe av makten hun har opparbeidet seg? Hvordan klarer hun å bevare sin autenticitet, samtidig som hun stadig tilpasser seg og finner seg selv opp på nytt?

Vertene av den anerkjente business podcasten Acquired, som i 2022 laget en episode på over 2,5 timer om Taylor Swifts' «business story», mener hennes maktbase ligger i hennes relasjon til fansene sine som hun har bygget opp gjennom år med direkte interaksjon med dem, og fra hennes kreativitet og evne til å *fortsette* å være kreativ på ulike måter. (Rosenthal & Gilbert, 2022)

Taylor Swift har en unik tilknytning til sine tilhengere, som kaller seg selv «Swifties». (Aftenposten, 2023) Hun skaper mening for millioner av mennesker gjennom sine tekster og sin tilstedeværelse. Hva er det som gjør at de relaterer seg så sterkt til henne, og i hvilken grad er dette sentralt for å forstå hennes makt?

Det er verd å få med tidlig i denne prosjektoppgaven hvordan jeg selv ser på mitt forhold til Taylor Swift. Jeg har valgt Swift som lederskikkelse først og fremst fordi hun interesserer meg, og fordi det aner meg at hun er «noe mer» enn en popartist. Utgangspunktet mitt er at jeg liker både henne som person og musikken hennes. Samtidig anser jeg ikke meg selv som en «Swiftie» og jeg er ikke en av hennes 283 millioner følgere på Instagram.

2. Problemstilling

Jeg har valgt å sette makt i sentrum for analysen av Taylor Swift som lederskikkelse, og vil søke å forklare og forstå hennes makt og innflytelse med utgangspunkt i tre utvalgte teoretiske perspektiver fra BI-kurset Ledelse; makt og mening.

Hovedproblemstilling: Hva kan forklare Taylor Swift sin makt og innflytelse som kunstner og lederskikkelse?

- **UP1:** I hvilken grad kan **vilje til makt** bidra til å forstå Taylor Swift sin maktposisjon?
- **UP2:** I hvilken grad kan **Machiavellis tankesett** bidra til å forstå Taylor Swift sin evne til makt?
- **UP3:** I hvilken grad til maktens to grunnelementer – **avhengighet og definering av virkeligheten** – bidra til å forstå Taylor Swift sin makt?

I underproblemstilling 1 vil jeg søke å belyse i hvilken grad Nietzsche sitt filosofiske begrep *vilje til makt* kan bidra til å forklare Taylor Swift sin maktposisjon som kunstner og lederskikkelse.

I underproblemstilling 2 vil jeg belyse Taylor Swift's evne til makt sett igjennom Machiavellis maktperspektiver uttrykt i verket Fyrsten fra 1532.

I underproblemstilling 3 vil jeg undersøke hvordan Bjartveit & Kjærstad (1996) sitt teoretiske perspektiv om maktens to grunnelementer kan bidra til å forstå Swifts makt og innflytelse.

Jeg vil ikke forsøke å gi en uttømmende forklaring eller analyse av Taylor Swifts skikkelse eller maktposisjon, men jeg vil kaste lys over deler av hennes skikkelse ved hjelp av de nevnte perspektivene presentert i BI-kurset Ledelse; makt og mening. Perspektivene til Nietzsche og Machiavelli er basert på eldre tekster og tankesett. Disse tekstene er ikke anerkjent som forskningsbasert teori i dag, derfor omtaler jeg disse som perspektiver og ikke teorier, og jeg bruker akademisk kommentarlitteratur for å forstå disse tekstene og baserer meg på deres fortolkning av de opprinnelige tekstene.

3. Biografisk del

Taylor Swift – tidsåndens stemme?

Taylor Swift er ikke bare en globalt anerkjent musiker, men også en innflytelsesrik kulturell og politisk figur. Hennes historie spenner over flere fasetter – fra musikalsk kreativitet til politisk engasjement og en unik forbindelse med fansen og enorm økonomisk suksess. For å forstå Taylor Swift vil jeg starte med å beskrive hvem hun er. Hensikten med denne biografiske delen er å gi kontekst til drøftingen av hovedproblemstillingen og underproblemstillingene, og jeg vil legge vekt på de delene av hennes liv som er relevante for oppgaven.

Fra Country til Popikon

Swifts reise i musikkens verden begynte med at hun sammen med familien flyttet til Nashville tidlig i ungdomsårene. Å flytte til Nashville var unge Swifts ønske og idé, da hun tidlig hadde forstått at Nashville var episenteret for country musikk. (Rosenthal & Gilbert, 2022) I Nashville signerte hun låtskrivingskontrakt med Sony ATV i 2004 som deres yngste låtskriver noensinne. Senere signerte hun med Big Machine Records som artist, som hun ga ut sine første seks album med. Hennes første album, «Taylor Swift» ble utgitt i 2006, etterfulgt av «Fearless» i 2008, «Speak Now» i 2010 og «Red» i 2012, «1989» i 2014 og «Reputation» i 2017. (Taylor, 2021) For albumet «Fearless» vinner hun Årets Album på Grammy, noe som gjør henne til den yngste artisten noensinne som vinner Årets Album. En annen sentral episode er når hun vinner Beste Kvinnelige Video under MTV Video Music Awards (VMAs), for sangen «You Belong with me», og en beruset Kanye West stormer scenen og avbryter takketalen hennes. Dette skjer i 2009. (Rosenthal & Gilbert, 2022) Denne hendelsen utgjør et avgjørende øyeblikk i Swifts karriere, som jeg vil komme jeg tilbake til i oppgaven.

Swift startet sin karriere i countrymusikken, med sine første tre album, men utviklet seg gjennom denne perioden til å bli et popikon. Albumet «1989» markerte denne overgangen. Hvordan hun navigerte denne overgangen fra country til pop er også sentral for å forstå hvordan hun har oppnådd sin posisjonen. Dette vil jeg også komme tilbake til i oppgaven.

I 2018 gikk Swift fra Big Machine Records og signerte med Republic Record under Universal Music Group. I kontrakten med Republic fikk hun Taylor Swift forhandlet frem eierskap og kontroll over egen fremtidige musikk, og dermed mulig en av de beste og mest artistvennlige platekontrakte gjennom tidene. (Rosenthal & Gilbert, 2022). Med Republic Records har Swift utgitt tre album («*Lover*» i 2019, og «*Folklore*» og «*Evermore*» i 2020), i tillegg til re-innspillinger av sine tidligere album, som jeg snart kommer nærmere inn på. Swift lanserte nylig, 19. april 2024, sitt 10. album «*The Tortured Poets Department*».

Swifts påvirkning på musikkindustrien strekker seg utover hennes musikalske suksess. I 2018 besluttet hun seg for å re-innspille fem av sine tidligere album. Dette gjør hun som en innsats for å få gjenvinne kontrollen over egen musikkatalog, etter den ble solgt videre fra Big Machine Records, hennes gamle plateselskap, til et investeringselskap. Hennes beslutning om å trekke musikken sin fra Spotify i 2014, og senere gjeninnføre den under bedre vilkår, er et annet eksempel på hennes vilje til å forme industrien og artisters mulighet til å tjene penger på sitt arbeid. (Rosenthal & Gilbert, 2022)

Gjennom 2023 og 2024 turnerer Swift verden over med sin *the Eras Tour*, som oppsummerer hennes musikalske karriere frem til nå med et spektakulært show på over 3 timer og 40 sanger. (Lansky, 2023) Under forhåndssalget ble det solgt 2,4 millioner billetter til turnéen, noe som satte rekord for flest billetter solgt på en dag av en artist. Samtidig har det *the Eras Tour* konsertfilmen gått på kino verden over i 2023. Den første helgen spilte den inn over 1 milliard norske kroner. (Glans-Doré & Klevan, 2023)

Master storyteller of the modern era

Swifts evne til å skrive tekster som resonnerer med lytterne, og evne til å utforske og utvikle seg musikalsk fra album til album, har ført henne til topps på hitlistene verden over gjennom 18 år. I løpet av denne perioden har hun har flere Nr.1 album enn noen andre kvinner i historien. (Jacobs, 2023) I 2023 ble Swift første kvinne med 4 av topp 10 album på Billboard 200-listen på samme tid. (Lansky, 2023)

Taylor Swifts rolle som en historieforteller er et essensielt aspekt av hennes kunstneriske identitet. Swifts tekster oppleves ikke bare som personlige fortellinger, men som universelle historier som lyttere over hele verden relaterer seg til. (Barbaro, 2023) Hennes unike måte å fortelle historier på og hennes evne til å male levende bilder i lytternes hoder har ikke bare satt Swift på kartet som en artist, men også som en poet som formidler tidløse historier. (Lansky, 2023)

«This was the year Taylor Swift perfected her craft—not just with her music, but in her position as the master storyteller of the modern era.» (Lansky, 2023, s. 36)

Et personlig forhold til fasen

Gjennom sine tekster, offentlige opptredener og deling på sosiale medier har Taylor Swift vist en sjelden evne til å være både sårbar og relaterbar. Denne ærligheten har skapt en sterk forbindelse mellom henne og hennes tilhengere. (Lansky, 2023) Hun har skapt et samfunn hvor tilhengere ikke bare føler en tilknytning til hennes musikk, men også til henne som person. Hun interagerer direkte med fans gjennom sosiale medier og personlige gester som å arrangere hemmelige treff hvor fans kan prøve-høre hennes nyeste album før de gis ut. (Rosenthal & Gilbert, 2022)

Taylor Swift fansen har gitt seg selv kjælenavnet «Swifties». For de er Swift blitt en slags venninne. Dette er en oppfatning som deles av Swifties over hele verden. «Jeg tenker på henne hver dag, fordi jeg får henne opp på alle flater, hele tiden» sier Swiftie, Vilde Marie, til A-magasinet i deres artikkel «Slik ble hun alles bestevenninne» fra november 2023. (Glans-Doré & Klevan, 2023, s.35)

Swift har en enorm påvirkningskraft på sine tilhengere. Dette fikk særlig oppmerksomhet i 2018, da Swift i forbindelse med mellomvalget i USA i november 2018 brøt sin tidligere taushet om politiske spørsmål. (Swift, 2018) Via sin Instagram-profil publiserte en oppfordring til sine da 112 millioner følgere om å bruke stemmeretten og informerte om sin egen støtte til bestemte kandidater, noe som hadde en merkbar effekt på velgerregistreringen og valgdeltakelsen. (Wilson, 2020)

Oppsummering

Gjennom sin karriere har hun demonstrert en unik evne til å tilpasse seg, vokse, og forbli relevant, samtidig som hun beholder sin opplevde autentisitet. Hennes innflytelse strekker seg fra musikkindustrien til politiske arenaer og inn i hjertene av hennes tilhengere. Swift er ikke bare en del av tidsånden; hun blir ansett som en som er med på å forme den.

4. Metodisk del

For å belyse underproblemstillingene i oppgaven har jeg samlet kildemateriale om Taylor Swift, som jeg fortolker og tilnærmer meg med mine valgte teoretiske linser og min egen allmennkunnskap og iboende forforståelse. I denne metodiske delen vil jeg redegjøre for fortolkningslæren som vil ligge til grunn for hvordan jeg bygger kunnskap gjennom oppgaven.

4.1 *Positivismedebatten*

Hermeneutikk er en fellesbenevnelse for samfunnsvitenskapelig fortolkningslære. Det vil si hvordan vi går til stoffet, som i mitt tilfelle er teorien og empirien jeg bruker i denne prosjektoppgaven. Derfor er det naturlig å innlede metodekapittelet med hvor hermeneutikken har sitt utspring fra, og debatten rundt hva som kreves for at noe skal kalles en vitenskap.

Det som benevnes som *positivismedebatten* har i stor grad dreid seg om hvordan man ser på åndsvitenskap og humaniora som en vitenskap, og i hvilken grad man skiller mellom naturvitenskap og åndsvitenskap. Forsøk på å tilpasse humaniora til naturvitenskapen og dens metoder går under benevnelsen positivisme. (Krogh et al., 2003, s. 105) Bakgrunnen for denne debatten, som har pågått i vitenskaps- og universitetskretser i 200 år, dreier seg i stor grad om å legitimere åndsvitenskapen og dens rett til å kalle seg vitenskap. Krogh m.fl. (2003) trekker også frem at debatten stikker dypere og springer ut at en «grunnleggende uro over den rollen vitenskap og teknikk har fått og har i våre typer samfunn – og over resultatene av denne rollen har på menneskelig samliv, politikk og kultur.» (Krogh et al., 2003, s. 118)

En av de som har bidratt til å forsøke å trekke opp et skille mellom åndsvitenskap og naturvitenskap er den tyske historikeren Johann Gustav Droysen. Han gjør

dette ved å skille mellom å *forklare* og *forstå*. Hans *forklare* begrep nærmer seg det vi i dag ville lagt i begrepet *fullstendig årsaksforklaring*. For Droysen springer forskjellen mellom de to metodene ut ifra skillet mellom deres objekter. Dersom objektet er menneskeskapt, i en verden vi selv er en del av, så er det noe som kan *forstås*, men ikke *forklares* ved å henvise til naturlover. (Krogh et al., 2003) Et slikt skille møtte vi allerede hos italieneren Giambattista Vico (1668-1744), som mente det fantes to deler av virkeligheter, én del som var skapt av menneskene, som historien og kulturen, og én del som ikke var skapt av oss – naturen. (Krogh et al., 2003, s. 105).

Positivismestriden, som oppstod midt på 1960-tallet, hadde sitt opphav i en diskusjon ved den tyske sosiologiforeningens kongress i 1964. Denne striden fikk innflytelse også i USA og Europa, og ble også sentral i den vitenskapsfilosofiske debatten i Norge på samme tid. (Krogh et al., 2003) Positivismekritikernes vitenskapsfilosofi primært var basert på et bestemt menneskesyn. De argumenterte for at mennesker, med deres meninger, tanker og følelser, ikke kan gjøres til vitenskapelige fakta eller beskrives med vitenskapelige begreper. Dette skiller samfunnsvitenskap og humaniora fra naturvitenskapene, hvor sistnevnte ikke er en faktor i virkeligheten de studerer. I Norge ble debatten ledet av filosofene Arne Næss (1912-2009) og Hans Skjervheim (1923-1999), som representerte ulike standpunkter. Næss var tilhenger av positivismen, mens Skjervheim utfordret dette synet. Skjervheim trakk vekslers på Vico og Droysen for å skille mellom rollene som «deltaker og tilskuer», et tema som han utforsket i en av sine viktigste publikasjoner. (Krogh et al., 2003, s. 114) Skjervheim argumenterte for at mennesker ikke fullstendig kan objektiviseres, og at forskere også selv blir deltakere i sin egen forskning. Forskeren, som et tenkende og følende vesen, vil kunne påvirke forskningsobjektene og dermed forskningsresultatene. (Krogh et al., 2003) Kravet om selvrefleksjon ble derfor sentralt for de som kritiserte positivismen. De mente at forskere kontinuerlig må reflektere over sin egen plass i samfunnet og hvordan det kan påvirke deres forskning og deres konklusjoner. (Krogh et al., 2003, s. 117)

4.2 Hva er hermeneutikk?

Hans Georg Gadammers (1900-2002) teorier på hermeneutikk er de som har størst betydning og vært sterkest påvirkning på synet på hermeneutikk i moderne

filosofi. Hans fremste verk, «Wahrheit und Methode», utgitt i 1960, handler utelukkende om hermeneutikk. Gadamer var elev av filosofen Martin Heidegger (1889-1976), som har hatt betydelig påvirkning på han. Krogh et al. (2003) mener man kan si Gadamers bok har opprettholdt sin relevans og posisjon fordi alle senere debatter har handlet om perspektiver han introduserte. Gadamers tilnærming i boken er å fremlegge en rekke eksempler for å illustrere sin forståelse av hvordan menneskelig forståelse manifesterer og utvikler seg, og hvordan forståelse overhodet er mulig. (Krogh et al., 2003)

Krogh et al. (2003) stiller spørsmålet «Hva slags filosofi er det Gadamer presenterer? Er det vitenskapelig metodelære, eller er det snarere en beskrivelse av noe grunnleggende ved å være menneske nemlig at mennesket er et vesen som forsøker å forstå den historiske og sosiale virkeligheten det selv er den del av?» (Krogh et al., 2003, 238). Krogh et al. (2003) påpeker at Gadamers syn, er hermeneutikken ikke bare er en metode, men en generell filosofisk teori om essensen av forståelse – hvordan og hvorfor vi forstår. For Gadamer beskriver hermeneutikken menneskelig forståelse, som han ser på som en fundamental del av menneskets eksistens. Hermeneutikken er hvordan vi tilnærmer oss verden.

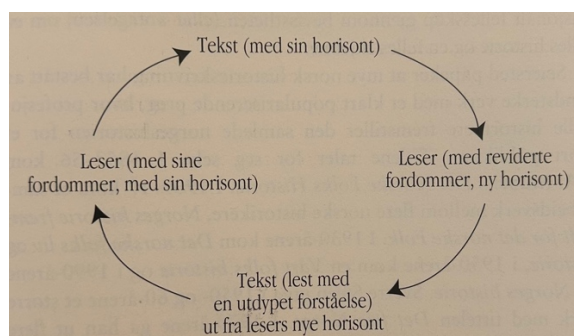
Gadamer, i sitt konsept av forforståelse, argumenterer for at det ikke finnes et absolutt startpunkt for forståelse. Han mener at det ikke er mulig å ha et urokkelig grunnlag som man kan stå på før man begynner å forstå noe. Dette står i kontrast til Descartes' tilnærming, som innebar å forkaste tidligere antagelser og starte fra en helt ny grunnleggende posisjon, fri fra tidligere overbevisninger. Gadamer hevdet at dette ikke bare var uoppnåelig, men også unødvendig. Han argumenterte for at all forståelse er bygget på tidligere kunnskap og erfaringer, og at det derfor er umulig å starte fra scratch. (Krogh et al., 2003, s. 243-244) Gadamer betrakter fordommer ikke som barrierer, men som nødvendige og positive grunnlag for forståelse. Han mener at uten disse, ville forståelsesprosessen aldri starte. Ifølge ham er det gjennom kritisk evaluering og justering av egne fordommer at forståelse blir mulig. Det er dette som er den hermeneutiske sirkelen. (Krogh et al., 2003, s. 245-246) Vår oppfattelse av det vi ser er formet av det vi tidligere har sett. Hvert nytt element vi observerer påvirker både vår forståelse av det vi allerede har sett og det neste vi ser. Vårt perspektiv endres og finjusteres gradvis gjennom lesing og tilegnelse av ny kunnskap. Gadamer introduserer konseptet om

horisont for å beskrive hvordan vår forforståelse danner en helhet. Han argumenterer for at det er umulig å ha en komplett oversikt eller å kritisk vurdere hele spekteret av våre fordommer, da de danner en samlet helhet som er utenfor vår fullstendige forståelse. Et nøkkelpunkt i hans teori er også at vår forståelseshorisont er dynamisk og forandrer seg over tid. Vi utvikler og utvider vår forståelse kontinuerlig, noe som fører til en utvidelse av vår horisont. (Krogh et al., 2003, s. 247-248)

Når Gadamer bruker begrepet horisont, refererer han til to paralleller:

1. Vår forståelse er alltid forankret i forutsetninger. Vi befinner oss innenfor en eksisterende horisont, og starter aldri fra et tomt utgangspunkt.
2. Samtidig er vi ikke begrenset av denne horisonten. Forståelseshorisonten vår er ikke statisk, men kan utvides og endres.

(Krogh et al., 2003, s. 248)

(Krogh et al., 2023, s. 249)

Den hermeneutiske sirkelen representerer et samspill mellom to slike horisonter: leserens horisont og horisonten som fremstilles i teksten. Dette innebærer det samlede settet av forutsetninger som er innebygd i verket, enten de er bevisste hos forfatteren eller ikke. Gadamer beskriver dette møtet mellom leserens og tekstens horisonter som en *horisontsammensmelting*. (Krogh et al., 2023, s. 248)

I denne interaksjonen er det teksten som ofte tar en dominerende rolle, den som leseren tilpasser seg etter. Samtidig er det viktig å anerkjenne at den opprinnelige teksten selv representerer et forsøk på forståelse. Gadamer understreker betydningen av å identifisere de spørsmålene en tekst besvarer for å kunne forstå den. I henhold til Krogh et al. (2003), som gjengir Gadammers ord, ligger nøkkelen

til å forstå en tekst i å oppfatte det grunnleggende spørsmålet teksten søker å svare på. (Krogh et al, 2003, s. 257-258)

4.3 Kildekritikk

Det er mengder med informasjon tilgjengelig om Taylor Swift. Jeg gjorde et grundig biblioteksøk i den innledende research-fasen av oppgaveskrivingen, der jeg identifiserte et bredt sett med relevante kilder, som jeg i stor grad holdt meg til som grunnlag for oppgaven. Det tilkommer hele tiden ny informasjon om Taylor Swift. Mitt kildegrunnlag stammer hovedsakelig fra research gjort i november og desember 2023. Av pragmatiske årsaker trekker jeg inn noe informasjon som er hentet inn etter dette for å belyse spesifikke hendelser og seneste utvikling.

Jeg har valgt noen kilder som gjengir Taylor Swift sine egne ord, i form av intervjuer, sitater, hennes egne innlegg på sosiale media og sangtekster. For å forstå et annet menneske må man gå i «dialog» med personen og lytte til hva hun har å si og fortolke dette. For meg har sitatene fra Taylor Swift, som jeg har inkorporert i oppgaven, gjort henne mer levende for meg. I de tilfellene hvor jeg bruker sangtekstene hennes for å spekulere om detaljer i hennes personlige liv, beveger jeg meg inn i et komplekst område hvor kunstnerisk frihet og personlig biografi krysser hverandre. Selv om Taylor Swift er kjent for å hente inspirasjon fra sitt personlige liv når hun skriver sanger, representerer ikke tekstene nødvendigvis en direkte avspeiling av hennes liv.

Flere av kildene til oppgaven er fagartikler som er peer-reviewed. I denne oppgaven bygger videre på det akademikere har gjort av grundig research og analyse av Taylor Swift. Jeg bruker også kilder fra kommersielle medier, aviser og tidsskifter. Her har jeg vært nøye i utvelgelsen av seriøse utgivere. Uansett utgiver vil en artikkel alltid ha et perspektiv og en historie å fortelle, som man må være oppmerksom på.

I drøftingen bruker jeg de historisk-filosofiske ressursene fra BI-kurset. Kurset representerer en akademisk virkningshistorie, en akademisk forforståelse. Ressursene brukes som verktøy for forståelse. Disse ressursene representerer også fortolkning av virkeligheten. Samtidig er jeg selv også et produkt av historien og samfunnet, og hvordan jeg går til stoffet formes av dette. Min oppvekst,

utdannelse og erfaringer utgjør min allmenndannelse og allmenne forforståelse som gjør det mulig for meg å i heletatt tilnærme med denne oppgaven. Taylor Swift er også et produkt historie og samfunn, samtidig demonstrerer hun tydelig en kraft til å også prege og forme samfunnet og tiden som er og kommer.

Vi står midt i Taylor Swift sin tid. Hun blir hyllet av anerkjente aviser og mediepersonligheter for sin kløkt og kreativitet. Hun er blitt et symbol på et «mastermind» som til og med seriøse, middelaldrende menn stolt sier de er fan av. Jeg legger merke til at det er den samme historien om henne som fortelles gjennom flere kilder, spørsmålet mitt er hvem det er som egentlig har skrevet denne historien, og om det i virkeligheten er *henne*? TV produsent Shonda Rhimes, som har kjent Swift siden tenårene sier som henne at «She controls narrative not only in her work, but in her life,» (Lansky, 2023, s. 47) TIME journalisten Sam Lansky reflekterer over det samme når han avslutter artikkelen sin. Han oppsummerer med at Swift har fortalt han sin heltehistorie: «Swift has told me a story about redemption, about rising and falling only to rise again – a hero's journey.» (Lansky, 2023, s. 48) Han påpeker at fra utsiden kan de definerende øyeblikkene og hendelsene i Swifts liv virke mindre ødeleggende for hennes karriere enn det hun selv beskriver. Samtidig som han sier at dette *hennes* virkelighet – det er *hennes* historie og opplevelse hun beskriver og synger om. Og som til nå er den heltehistorien som gjenfortelles av mediene.

Det er lett å bli blendet av Taylor Swift. Det blir interessant å følge med i fortsettelsen og få avstand for å se hva som er *Behind The Hype*. Er det fast grund, eller vil vi se på denne historien fortelles på en annen måte om noen år?

4.4 Hvordan har hermeneutikken virket i oppgaven?

Min forforståelse av Taylor Swift er at hun er en artist med en unik skaperkraft og evne til fornyelse og kreativitet. Jeg har fanget opp at hun anses for å ha en spesiell tilknytning til sine tilhengere, kjent som «Swifties», som ikke bare er basert på musikk, men også på en følelse av fellesskap og forståelse. Jeg har også fått med meg at hun blir beskrevet som «autentisk», særlig av sine fans, samtidig som hun har et rykte på seg for å være strategisk og en «master storyteller». Disse egenskapene ble anerkjent av TIME Magazine da de kåret henne til Årets Person i 2023, noe som forsterket min forforståelse av hennes som «noe mer» enn en

popartist. Forforståelsen min ledet til formuleringen av de tre underproblemstillingene og ønsket om å utforske hennes maktposisjon som kunstner og lederskikkelse i vår tid.

Gjennom underproblemstillingene belyser jeg ulike deler av Taylor Swifts skikkelse, ved hjelpe de tre forskjellige teoretiske perspektivene i oppgaven. Jeg har valgt de karakteristikkene, eksemplene og hendelsene i Taylor Swifts liv som jeg ved i en innledende analyse og storyboarding identifiserte at mulig ville ha størst forklaringskraft gitt det teoretiske perspektivet. Når jeg gikk i gang med drøftingen av en underproblemstilling endret jeg ikke teoretisk linse eller empirisk grunnlag underveis, men jeg tok en fot i bakken mellom hver underproblemstilling for å få med meg forståelsen ervervet inn i neste underproblemstilling. På den måten jobbet jeg igjennom de tre underproblemstillingene i sekvens. Selv om jeg holdt meg til det valgte underproblemstillingene og tilhørende teori når jeg først startet å drøfte, jobbet jeg derimot en god stund med å finne de riktige problemstillingene. Jeg var innom Ibsens kongstanke og Karl E. Weich's *sensemaking*. Jeg var innom retorikk og mer spisset teori rundt *storytelling*. Jeg endte opp med å avgrense til mer grunnleggende teorier og perspektiver rundt makt. Samtidig betyr det også at disse teoriene er ganske brede og kan favne mye, noe som også presenterer visse utfordringer i form av at jeg lettere kan *finne det jeg leter etter*. Dersom oppgaven skulle hatt en problemstilling 4 og 5, skulle jeg gjerne gått inn på *sensemaking* og *storytelling*, som ville være en naturlig vei videre for å danne mer forståelse og spisse analysen ytterligere.

Oppgaven har utviklet seg på den måten at det mer og mer har gått opp for meg hva Taylor Swift sin makt dreier seg om, da sett i lys av perspektivene fra BI-kurset. Hensikten med oppgaven er å gå utover min opprinnelige horisont, ved å lytte til de tekstene og kildene jeg har funnet og få lov til å teste teoriene fra BI-kurset og gjøre meg opp min egen erfaring av i hvilken grad de hjelper min forståelse.

5. Drøfting

5.1 Teoretisk perspektiv

I denne oppgaven ønsker jeg å bruke tre sentrale maktperspektiver fra BI-kurset Ledelse; makt og mening for å søke å belyse og forstå hvorfor og hvordan Taylor Swift har oppnådd den maktposisjonen hun har i dagens samfunn og kultur. Hva kan mulig forklare det makten hun sitter med? I utredningen av problemstillingen er det også vesentlig å prøve å forstå og belyse *hva* denne makten består i. Samtidig vil jeg understreke at dette ikke er en uttømmende analyse av hennes makt. Jeg har blant annet ikke gått i dybden på maktdynamikken i musikkindustrien eller SoMe universet.

Jeg undersøker hovedproblemstillingen ved hjelp av tre underproblemstillinger som jeg har kommet frem til basert på min forforståelse av fenomenet Taylor Swift og hendelser og egenskaper ved henne som jeg undrer meg over. Problemstillingene vil analyseres og drøftes ut mine valgte teoretiske perspektiver og kilder som beskriver og belyser Taylor Swift sine egenskaper, handlinger og uttalelser og hendelser i hennes karriere. Jeg avslutter hver underproblemstilling med en del-konklusjon hvor jeg reflekterer og oppsummerer på min nye forståelse, i tillegg til å se på drøftingen og det teoretiske perspektivet med et kritisk blikk.

Makt som sentralt begrep i oppgaven

Engelstad (2020) skriver at vi «som minimum oppfatter vi «makt» som evnen til å få noe til å skje i samfunnet, altså frembringe sosial endring i liten eller stor målestokk». (Engelstad, 2020, s. 13). Statsviteren Robert A. Dahl (1915-2014) bidrar med en forståelse av at makt dreier seg om muligheten til å påvirke, selv når den du påvirker ønsker å motsette seg påvirkning. Michel Foucault (1926-1984) er også inne på det samme, med utsagnet «Maktutøvelse (...) er en måte som visse handlinger påvirker andre handlinger.», som siteres av Engelstad (2020, s. 19). Felles for Foucault og Dahl sine beskrivelser er at makt er uløselig forbundet med relasjon. Engelstad (2020) påpeker også at utøvelsen av makt nesten alltid innebærer en kapasitet til å kommunisere, forstås og overbevise andre. Ikke bare direkte, men også mer subtilt, som å være med å trekke opp

grensene for hva som snakkes om og hvordan historier fortelles og oppfattes.
(Engelstad, 2020)

Makt er et begrep som ikke enkelt lar seg definere. Det finnes mange former for makt. Det dreier seg om påvirkning og innflytelse i ulike varianter, men er på et vis sterkere enn det. De nevnte oppfatningene rundt makt som begrep vil ligge som et bakteppe, så vil jeg dykke dypere ned i makt ut ifra tre valgte teoretiske perspektiver som belyses i hver sin underproblemstilling.

5.2 Underproblemstilling 1: I hvilken grad kan vilje til makt bidra til å forstå Taylor Swift sin maktposisjon?

I min forforståelse kjenner jeg Taylor Swift som en person med enorm skaperkraft og kreativitet. Hun er produktiv, fornyer seg, og finner hele tiden nye måter å være kreativ på. Derfor vil jeg i min første underproblemstilling søke å kaste lys på Taylor Swift gjennom Nietzsches *vilje til makt* begrep og undersøke om det er noe Nietzsche-aktig over Taylor Swift som kunstner og lederskikkelse.

5.2.1 Teori

Nietzsches vilje til makt

"Bare der det er liv, er det også vilje: men ikke vilje til liv, men – slik lærer jeg deg det – vilje til makt!" (Nietzsche, 1883-85/2022, s. 129).

Friedrich Nietzsche (1844-1900) var en tysk filosof hvis tanke sett hadde stor innflytelse på slutten av 1800-tallet. Nietzsche er kjent for sin kritikk av tradisjonelle moralske perspektiver, særlig kristendommen, og for å fremme individet og individets makt over eget liv. Hans tid var preget av store industrielle, vitenskapelige, sosiale og kulturelle endringer. Nietzsches filosofi kommer blant annet til uttrykk gjennom profeten Zarathustra i boken «Slik talte Zarathustra». (Nietzsche, 1883-85/2022) Boken kommer sent i hans forfatterskap, etter han hadde jobbet lenge med å sette fingeren på hva som er de drivende kreftene i mennesker. (Bjartveit, 2020). Det filosofiske innholdet i boken har tre hovedidéer: «Overmennesket», «Vilje til makt» og «Den evige gjenkomst». (Nietzsche, 1883-85/2022, s. 380). Det er *vilje til makt* jeg vil konsentrere meg om i denne oppgaven, og den tolkningen av begrepet som vi har lært i BI-kurset og som beskrives i Steinholt (2009) og Bjartveit (2020).

Bak begrepet *vilje til makt* legger Nietzsche kraften bak all menneskelig aktivitet. Makt i Nietzsches begrep refererer til en skaperkraft, og *en vilje til å skape*. Wille sur Macht. Macht som i machen, å skape. (Bjartveit, 2020). Makt er en kraft som gjør det mulig for oss som enkeltpersoner og samfunn å vokse og utvikle oss. Utgangspunktet til Nietzsche er at mennesket har drept Gud. Gud er død. I det ligger det at vi ikke kan søke til Gud for mening – i det tomrommet som står igjen må vi skape mening selv. Derfor er viljen til makt, viljen til å skape noe, den grunnleggende kraften i vår tilværelse. (Bjartveit, 2020, s. 67) Dette handler ikke politisk makt eller økonomisk makt, men noe mer grunnleggende. Det som kommer *først av alt*. Nietzsche er, ifølge Bjartveit (2020), kompromissløs og utfordrende. Han krever mye av oss og hva vi som mennesker burde søke å utrette i livet. Nietzsches makt kaller på handling, en evne og vilje til å handle, for å forme og skape nye verk, ideer og mening.

I *vilje til makt* ligger også *selvovervinnelse* eller *selvoverskridelse* (selbstüberwindung). Det handler om ønske og mot til å overgå seg selv, strekke seg etter å bli noe mer og gjøre en forskjell. Leve ut det beste i seg selv. Målet er ikke nødvendigvis å lykkes, men å prøve og å lære av den uroen og lidelsen som følger med. (Steinsholt, 2009) På den andre enden av skalaen finner vi *Der letzte Mensch* – det siste mennesket – som er dekadent, lever komfortabelt og i overflod, unngår konflikter og søker trygghet. (Nietzsche, 2012, side 370). Nietzsche skriver om selvovervinnelsen «Og denne hemmelighet fortalte livet selv til meg. «Se,» sa det, «jeg er det *som alltid må overvinne seg selv*. Dere kaller det riktignok vilje til avling eller higen etter mål, noe høyere, fjernere, mer mangslungent: men alt dette er ett, og det er den samme hemmelighet.» (Nietzsche, 2022, s. 129) Nietzsche mener at det først når du skaper noe, at du vil finne deg selv. Det er når du skaper, du blir til (wie man wird was man ist). Du må ifølge Nietzsche hele tiden skape deg selv og din verden. *En stadig tilblivelse*. Dette perspektivet passer godt til kunstnere og artister.

Nietzsche gir oss ikke en teoretisk modell, men filosofiske perspektiver. I drøftingen min se på Taylor Swift i lys av de *vilje til makt*, og i det også *selvovervinnelsen* og *den stadige tilblivelse*.

5.2.2 Analyse og drøfting

I hvilken grad går det an å tenke seg at Taylor Swift drives av en *vilje til makt*, og at en hennes *skaperkraft* har ført til at hun blitt en av nåtidens mest innflytelsesrike personer? Et sentralt spørsmål i denne sammenhengen er også å søke å forstå *hva det er Taylor Swift vil?* Hva er det hun *vil oppnå eller utrette?*

Når man ser på Taylor Swift så er det tydelig at hun har en enorm vilje og evne til å skape. Hennes skaperverk er musikken hennes. Det er låtene hennes og tekstene hennes, som hun i stor grad skriver selv. Noe som er en sentral del av hennes persona. (Wilkinson, 2019) Hun skriver tekster, og fortsetter å skrive tekster år etter år, som treffer en nerve. I åpningsscenen i Netflix-dokumentaren Miss Americana fra 2020 (Wilson) får hun beskjed om at hennes da nyeste album «Reputation», ikke ble nominert til Grammys i 2018. Hun får beskjeden, sitter fortsatt i telefonen og endrer umiddelbart modus til «I will make a better record.» (Wilson, 2020, 07:22)

Taylor Swifts skaperkraft og produktivitet

Taylor Swifts produktivitet er bemerkelsesverdig. Fra 2006 til 2019 ga Swift ut et nytt album omtrent annen hvert år, det vil si at hun skriver omtrent 10 sanger per år. Imidlertid, i løpet av pandemien, økte hennes produktivitet. I 2020 slapp hun 25 sanger, og i 2021 slapp hun 46 sanger. Dette inkluderte utgivelsen av to helt nye album, «Folklore» og «Evermore», i tillegg til to re-innspillinger av gamle album. (Rosenthal & Gilbert, 2022)

I artikkelen til Lansky (2023) beskriver Taylor Swift hvordan hun har jobbet for å forberede seg til *The Eras Tour*. Hver konsert varer over 180 minutter og inkluderer mer enn 40 sanger fra ni album. Showene er også teknisk og visuelt komplekse, med 16 kostymeskifter, pyroteknikk og optiske illusjoner. For å forberede seg til denne omfattende turneen begynte Swift å trene seks måneder før det første showet. Hun løp på tredemølle hver dag mens hun sang settlisten høyt. Dette ble etterfulgt av tre måneder med danseopplæring for å få bevegelsene inn i bena. Hun understreker også hvordan hun opprettholder styrken sin gjennom trening mellom showene og uttrykker en plikt til å opptre. «I know I'm going on that stage whether I'm sick, injured, heartbroken, uncomfortable, or stressed.» «That's part of my identity as a human being now. If someone buys a ticket to my

show, I'm going to play it unless we have some sort of force majeure.» (Lansky, 2023, s. 39)

En demonstrasjon i handlekraft

Swift kunngjorde i 2019 at hun ville begynne å re-innspille sine første fem album. Dette skrittet representerer en fortsettelse av hennes innsats for å fremme kunstnerkontroll over eget arbeid. Beslutningen kom etter at hennes katalog ble kjøpt av Scooter Braun gjennom hans oppkjøp av Big Machine Records, noe som effektivt fratok henne kontrollen over de originale innspillingene (masters) av hennes tidligere verk. (Théberge, 2021) Ved å re-innspille albumene sikrer Swift seg kontroll over de nye innspillingene, noe som gir henne større frihet til å utnytte musikken sin som hun ønsker, og også muligheten til å påvirke de økonomiske vilkårene under hvilke hennes musikk blir lisensiert og solgt. (Huffman, 2020) Det første albumet hun re-innspilte («Fearless – Taylor's Version»), ble lansert 9. april 2021. Albumet gikk raskt til topps på hitlistene, med over 200 millioner streams den første uken. (Rosenthal & Gilbert, 2022)

Hennes tidligere handlinger, som å fjerne sin katalog fra Spotify mellom 2014 og 2017, og utfordre Apple Music over betaling til artister i 2015, understreker engasjement for kunstners rettigheter og en rettferdig fordeling av inntekter i den digitale tidsalderen. En fun fact er at Taylor Swift gjenintroduserte musikken sin på Spotify samme dag som hennes «erkerival» Katy Perry lanserte sitt da nye album. (Aronsen, 2017) Det er også interessant hvordan hun velger å respondere på Apple Music sin lansering av en gratis prøveperiode for kunder med «I find it shocking, disappointing, and completely unlike this historically progressive and generous company,» og så legger hun til, «Three months is a long time to go unpaid, and it's unfair to ask anyone to work for nothing. We don't ask you for free iPhones. Please don't ask us to provide you with our music for no compensation.» (Barton, 2015) 24 timer senere har Apple svart med å justere sine betingelser, og Swift opptrer etterfølgende i en rekke reklamefilmer for Apple Music. Det blir med dette tydelig at hennes forretningsmessige kløkt har plassert henne i en unik posisjon av makt. (Wilkinson, 2019)

Man kan spørre seg om dette bare er strategiske forretningsbeslutninger, eller om det også er handlinger som reflekterer hennes verdier. Man kan tenke seg at når du

velger å ta skrittet å bruke dyrebar tid på toppen av din karriere til å re-innspile gamle album så ligger det ligger noe eksistensielt bak. Det er min fortolkning, som ikke nødvendigvis er riktig. I intervjuet med TIME i forbindelse med utnevnelsen hennes som Person of the Year siteres hun: «It's not lost on me that the two great catalysts for this happening were two horrendous things that happened to me. The first was *getting canceled* within an inch of my life and sanity. The second was *having my life's work taken away from me* by someone who hates me.» (Landsky, 2023, s. 39) Her snakker hun om to store katalysatorer for suksessen hun har opplevd, hvor den ene er at livsverket hennes ble tatt fra henne. Den andre kommer jeg inn på nå.

Selvovervinnelse etter konflikten med Kanye West

Hendelsene mellom Kanye West og Taylor Swift startet med en notorisk episode under MTV Video Music Awards (VMAs) i 2009, da Kanye West avbrøt Swifts takketale. Denne episoden satte i gang en kjede av hendelser som påvirket begge karrierer og offentlige personligheter det påfølgende tiåret. (Rosenthal & Gilbert, 2022) Det interessante å trekke frem i denne prosjektoppgaven er en påfølgende hendelse i 2016, hvor Taylor Swifts offentlige image ble utfordret av Kanye West, med utgivelsen av hans album «The Life of Pablo», som inneholdt sangen «Famous» og setningen «I made that bitch famous». West hevdet at Swift hadde godkjent den kontroversielle teksten om henne, noe Swift selv benektet. Konflikten eskalerte da Kim Kardashian, Wests daværende kone, la ut en snapchat video som angivelig viste at Swift hadde gitt sin godkjenning til teksten, noe som igjen førte til mye negativ offentlig oppmerksomhet mot Swift. (Rosenthal & Gilbert, 2022) Dette øyeblikket hun omtaler som når hun ble kansellert. Noe som tvang Swift til å re-evaluere sin identitet og hvordan hun verdsatte seg selv uavhengig av andre og offentlighetens annerkjennelse. Hun beskriver i både *Miss Americana* (2020) og i intervjuet med Lansky (2023) hvordan det krevde en «psyke reset», der hun måtte trene seg selv opp på nytt i hvordan hun så på seg selv og sin egen verdi. Swifts refleksjon over disse hendelsene og hennes evne til å omforme dem til kreativitet kan sees på gjennom linsen av Nietzsches *vilje til makt* i form av overvinnelse av lidelse og motstand. Kreativt ledet disse utfordringene Swift til å videreutvikle sin musikk og offentlige image. I det etterfølgende albumet «Reputation» omfavnet hun slangeimageet som en respons på å bli kalt slange av offentligheten. Etter «Reputation» fortsatte Swift å utforske

nye musikalske territorier med albumene «Folklore» og «Evermore». Albumene marker et betydelig avvik fra hennes tidligere arbeid, både stilistisk og tematisk, og ble møtt med kommersiell suksess. (Rosenthal & Gilbert, 2022) Swift overvant de personlige utfordringene etter hendelsene med West og brukte dem som en katalysator for å utvikle ny kunst. Swifts evne til å re-inventere seg selv i lys av disse hendelsene og den påfølgende kritikken hun møtte, demonstrerer en bemerkelsesverdig vilje til å overgå seg selv – et ekko av Nietzsches ideer om *selvovervinnelse*.

Taylor Swifts evne til stadig tilblivelse

Swifts tilnærming til sin karriere og kunstneriske uttrykk er dypt forankret i en forståelse av nødvendigheten av å utvikle seg og alltid strebe etter å overgå sine tidligere prestasjoner. (Lansky, 2023) Et av de mest illustrerende sitatene fra Taylor Swift som fanger essensen av hennes bevissthet rundt stadig tilblivelse er: «I realized every record label was actively working to try to replace me. I thought instead I'd replace myself first with a new me. It's harder to hit a moving target.» (Lansky, 2023, s. 42) Dette sitatet reflekterer Swifts forståelse for og respons på den flyktige naturen av berømmelse og suksess i musikkbransjen. Dette har ikke bare sikret henne en varig plass i musikkens verden, men også tillatt henne å utvikle et unikt kunstnerisk uttrykk som reflekterer hennes personlige reise og vekst som menneske. Gjennom å kontinuerlig utfordre seg selv og sin kunst, representerer Taylor Swift så langt i hennes karriere en levende realisering evnen til å tilpasse seg og vokse i møte med motstand og forandring. Taylor Swift sier også i intervjuet med Lansky (2023, s. 43) at:

«So I'm very careful to be grateful every second that I get to be doing this at this level, because I've had it taken away from me before. There is one thing I've learned: My response to anything that happens, good or bad, is to keep making things. Keep making art.» Hun legger til, «But I've also learned there's no point in actively trying to quote unquote defeat your enemies, Trash takes itself out every single time.»

5.2.3 Delkonklusjon og ny forståelse

I denne underproblemstillingen har jeg sett på hvilken grad Nietzsche begrep om *vilje til makt* kan bidra til å forstå Taylor Swift sin maktposisjon som kunstner og lederskikkelse. Min forståelse av *vilje til makt* bygger på tolkningen av begrepet

som vi har lært i BI-kurset Ledelse; makt og mening og som beskrives av Steinholt (2009) og Bjartveit (2020) i hhv. *Lev farlig! Innføring i Friedrich Nietzsches utidsmessige pedagogikk* og *Akillevs*. Nietzsches makt er ikke makt i tradisjonell forstand. Det handler ikke om makt eller kontroll over andre. Samtidig mener jeg det er et relevant perspektiv for å belyse Taylor Swift, da min forforståelse var at det som gjør henne så mektig er nettopp hennes enorme skaperkraft.

Det jeg sitter igjen med etter å ha sett Taylor Swift gjennom Nietzsches filosofi er et inntrykk av hvilken skaperkraft og energi Taylor Swift besitter. Hennes suksess er utvilsomt et resultat av hennes evne til kreativitet og handlekraft. Det er klart at Swifts posisjon i dag skyldes hennes evne til kontinuerlig å skape og redefinere seg selv, både som kunstner og lederskikkelse. Hun fremstår som dypt bevisst på sin egen selvutvikling, med et eksistensielt grep om sin kunst, musikalske arv, og kontroll over eget liv og karriere. Swift har stått ansikt til ansikt med nederlag, reist seg igjen, og gjennom selvoverskridelse funnet ny mening. Å skape noe nytt krever mot, spesielt når man må stå ansvarlig for publikums respons på sitt verk. «Mot har den som kjenner frykt, men betvinger sin frykt; den som ser avgrunnen, men ser den med stolthet: - den som ser avgrunnen, men med ørnens øyne - den som slår ned på avgrunnen med sine ørneklør: Den har mot» (Steinholt, 2009, s. 406). Man kan spørre seg om langtidseffektene av hennes innstas for artisters rettigheter og graden av originalitet i hennes ideer. Uansett er det hennes vilje til å handle som står igjen som mest imponerende. Det jeg har lært gjennom arbeidet med denne underproblemstillingen er at Taylor Swift har *jobbet og fortsetter å jobbe* for den maktposisjonen har oppnådd. Den har ikke kommet av seg selv.

Det er viktig å reflektere over den historiske og kulturelle konteksten der Nietzsches teoretiske perspektiver ble utviklet – av en mannlig filosof under det moderne gjennombruddet på slutten av 1800-tallet. Jeg har tolket Nietzsches perspektiver på en kjønnsnøytral måte, men det er mulig at hans perspektiver opprinnelig var rettet mot menn, og ikke unge kvinner. Ved å anvende hans teorier i en radikalt forskjellig kontekst enn den de ble formulert i, utfordrer jeg deres grenser og anvendelighet. Derfor er det usikkert om alle de egenskapene og handlingene jeg trekker frem ved Taylor Swift sitt liv kan tilskrives makt i Nietzsches forstand. Nietzsches perspektiver om makt er også omfattende nok til å

kunne favne og oppleves relevant i mange situasjoner. Når jeg anvender Nietzsches perspektiver til å analysere Taylor Swift, står jeg overfor en mulig risiko: Jeg kan ende opp med å finne akkurat det jeg leter etter, samtidig som jeg kanskje overser elementer som ikke passer inn. I tillegg, når jeg i denne oppgaven drøfter en lederskikkelse som jeg til en viss grad ser opp til, så er det også en risiko for at jeg i for stor grad legger vekt på de sterke sidene og prestasjonene til Taylor Swift. Det er ikke alt hun gjør og tar i som blir til gull. For eksempel skriver Morgenbladet om Swifts nyeste album «Så svakt er albumet musikalsk – og tekstene litterært – at suksessen ikke lenger kan antas å springe ut fra de faktiske utgivelsene». (Messel, 2024)

5.3 Underproblemstilling 2: I hvilken grad kan Machiavellis tankesett bidra til å forstå Taylor Swift sin evne til makt?

I neste underproblemstilling oppsøker jeg perspektiver fra klassikeren Fyrsten, skrevet av den italienske statsmannen Niccolò Machiavelli. Her vil jeg se på Swift som kunstner og lederskikkelse i vår tid i lys av Machiavellis perspektiver på makt og ledelse.

5.5.1 Teori

Niccolò Machiavelli og hans verk Fyrsten

Niccolo Machiavelli (1469-1527) var en italiensk statsmann, tenker og forfatter som levde i Firenze under renessansen. Gjennom sin karriere fikk han førstehåndserfaring med maktspillet som utspilte seg i Firenze på den tiden. Denne innsikten i politikkens harde realiteter skulle senere bidra til hans beryktede verk, *Il Principe (Fyrsten)*. Fyrsten er en praktisk innføring for nye fyrster hvor Machiavelli gir råd om hvordan man skal forstå sin situasjon og effektivt utnytte, opprettholde og utøve makt (Badaracco, 1997, s. 80). Dette er altså ikke akademisk teori i utgangspunktet. I min drøfting bruker jeg Badaracco (1997), Bjartveit & Eikeset (2008) og Bjartveit (2020) sin fortolkning av Fyrsten og Machiavellis tankesett.

Machiavelli sjokker sine lesere. Han er gir direkte og skamløse råd om hvordan komme til makt og beholde den. Verket har gjort at Machiavelli har fått et rykte som nådeløs kyniker, noe Engelstad (2020) bemerker at er urimelig. Fyrsten er ikke et uttrykk for Machiavellis egne verdier, men en beskrivelse av virkeligheten

som han mener den er. Han idealiserer ikke makt, men han skisserer den og avslører dens teknikker. (Bjartveit & Kjærstad, 1996).

Å forholde seg til virkeligheten som den er

I kjernen av Machiavellis budskap er et sentralt spørsmål: «Hva vil fungere i verden *slik den er?*» Man må anerkjenne verden for hva den faktisk er, heller enn hvordan vi ønsker at den skal være. Dette synspunktet, som Badaracco (1997, s. 79) fremhever, mener Machiavelli er avgjørende for å oppnå suksess i lederskap. Machiavelli advarer mot faren ved å lene seg på ideal forestillinger og ønsketenkning. I Fyrsten råder Machiavelli ledere til å se de harde realitetene og la disse være deres grunnlag for handling fremfor å forfølge en idé om en ideell verden.

Machiavellis hensikt var aldri, i følge Badaracco (1997), å fremme umoral eller korttenkthet, men å anerkjenne at mot og handlekraft, styrt av praktisk klokskap, er nødvendig for å navigere i verdens kompleksitet. Som Machiavelli sier, «En som i all sin ferd ønsker å gjøre det gode, vil måtte gå under blant alle dem som ikke er gode» (Machiavelli, 1532/2003, s. 81). Selv om det ikke alltid er førstevalget, kan visse handlinger være nødvendige for å oppnå resultater. Machiavellis perspektiv er klart pragmatisk. Han ser resultatene som det ultimate målet, og målet helliger midlene. Dette står i kontrast til Aristoteles' dydsetikk og den kristne moralforståelsen, som legger vekt på hvordan man moralsk sett burde oppføre seg. (Badaracco, 1997).

Virtù, Fortuna, Occasione

For å se på verden gjennom Machiavellis blikk er det noen sentrale begreper man må kjenne til; *Virtù*, *Fortuna* og *Occasione*.

Virtù

Machiavelli bruker begrepet *virtù* for den moralske kodeksen og egenskapene man må besitte for å lykkes som leder. Machiavelli mener ikke *virtue*, som vi forbinder med integritet og dyd. *Virtù* er kraft og styrke. Det er mot, disiplin og personlig overbevisning og besluttsomhet. I komplekse, risikofylte situasjoner, der endringer skjer trengs *virtù*. Hvis alle individer besatt tradisjonell dyd (*virtue*), ville det ikke være noe behov for *virtù*. Men virkeligheten er ikke slik.

(Badaracco, 1997, s. 108). Machiavelli ønsker ledere med *virtù*. Det motsatte er *orzo*. *Orzo* er sløvhed, middelmådighet og latskap. Ønske om å leve det gode liv. Være livsnyter. Være fornøyd, og ikke ha et ønske om endring og forbedring. Som Nietzsche mener Machiavelli at mennesket er født til å skape. Han mener at vi mister streben, mister vi også oss selv. (Machiavelli, 1532/2004)

Fortuna

Virtù handler også om å skape sin egen skjebne. Machiavellis ord for skjebnen er *Fortuna*. *Fortuna* representerer det tilfeldige, det komplekse. Du vil aldri greie å forutse eller beherske alle eventualiteter eller mulige utfall. «Fortuna er gudinnen som kaster kaos inn i livet vårt» (Bjartveit & Eikeset, 2008, s. 191). Mennesker kan ha kontroll på maksimalt halvparten av variablene, resten er overlatt til tilfeldighetene (Bjartveit, 2020). Samtidig kan man alliere seg med *Fortuna*. Gripe *Fortuna*. Til det må du ha *virtù*.

Occosione

Occosione er de gyldne mulighetene. Når disse plutselig dukker opp trengs det *virtù* for å se de og utnytte de. Dette må gjøres til i rette øyeblikk. Hvis du nøler, og mangler *virtù*, vil muligheten glippe. *Occosione* kommer ikke tilbake. Den som ikke griper *Occosione*, gripes av angeren. (Bjartveit & Eikeset, 2008, s. 197). *Occosione* er også en symbolsk gudineskikkelse, slektning av *Fortuna*. De glir over i hverandre, men å lykkes over de handler i stor grad om å utnytte tilfeldighetene og ikke bli passivt formet av dem. (Bjartveit & Eikeset, 2008, s. 197).

Løvens mot og revens kløkt

Machiavelli fremhever to måter å kjempe på – den ene er ved lov, og den andre er med makt. Den ene er det menneskelige, den andre er det dyriske. En fyrste må evne å bruke og beherske begge former. Det holder ikke med fornuft. «Derfor må fyrsten vite å kunne være så vel dyr som menneske» (Machiavelli, 1532/2004, s. 73). For å illustrere det dyriske, bruker Machiavelli «løven» og «reven» som metaforer. Gode ledere må kunne veksle mellom løvens kraft og revens kløkt. «Når en fyrste først er nødt til å lære seg den dyriske kampformen, bør han velge reven og løven som forbilde.» (Machiavelli, 1532/2004, s. 73)

Løvens karaktertrekk kan assosieres med ledelse. Løven er sterk, modig og energisk og samtidig behersket. Den setter seg selv i respekt, men har integritet. En løve er en som tørr å kjempe. Løven dveler ikke, men angriper, tar risiko og satser alt for å vinne. Løveegenskaper karakteriserer en helt, en som jakter på ære. Løven bryter med tilpasningsidealet. En løve er autentisk mener Bjartveit & Eikeset (2008).

Reven blir sett på som en luring. Reven blir sett på som gatesmart. Det reven vinner på er hans kløkt. Han kjenner mennesker og forstår det sosiale. Reven kan navigere i komplekse situasjoner, og spille spillet for å nå sine mål. Reven er en sjarmør og vet å bruke det, samtidig kan han risikere å fremstå som moralsk tvilsom. Som Bjartveit (2020, s. 125) skriver at «Løven egner seg for Marvel-filmer Reven passer best i folkeeventyr. Og i den virkelige verden».

5.5.2 Analyse og drøfting

Taylor Swift trekkes frem som autentisk eller opplevd autentisk, av tilhengere og akademikere. Samtidig er hun også karakterisert som en *mastermind* og som kalkulerende. Det får meg til å ønske å undersøke Taylor Swift's evne til å balansere mellom Machiavellis «løve» og «rev», og se på spenningen mellom det å være autentisk og karismatisk (løve), og det å være pragmatisk og god på makt (rev).

For å utforske Taylor Swift gjennom en machiavelliansk linse, vil jeg se nærmere på noen eksempler på fra Swift sitt liv der hun har navigert i komplekst terreng. Den første er hennes måte å opprettholde sitt autentiske image, gjennom overgangen fra country til pop til å bli en av verdens ledende popikoner. Det andre eksemplet jeg vil se på er albumet «Reputation», hvor man kan oppleve en tydelig aggresjon og hennes skildring av virkeligheten slik den er (slik hun opplever den). Det tredje er hennes politiske oppvåkning – et bevisst valg om å delta aktivt i den politiske diskursen, et skifte fra tidligere nøytralitet til åpent politisk engasjement.

Autentisk kalkulert

Taylor Swift sin status baserer seg på en form for *autentisitet*, som Bjartveit & Eikeset (2008) kobler til Machiavellis løve. Denne autentisiteten kommer til uttrykk spesielt gjennom hennes låtskriving, og gjennom den hennes nærhet til

fansen. Hennes tekster, ofte selvbiografiske, gir et innblikk i hennes personlige erfaringer, følelser og refleksjoner, som gjør henne relaterbar. Det vil si; hun *oppleves* relaterbar. Om hun er oppriktig i det hun formidler, og hvor sterk sammenhengen er mellom hennes liv og verk er, er det vanskelig å vite. Denne opplevelsen av relaterbarhet står i kontrast til mange popstjerner som kan oppleves som mer distanserte fra sitt kunstneriske uttrykk. Fogarty & Arnold (2021), skriver i sin innledning til «Taking Taylor Seriously», et Special Issue av *Contemporary Music Review*, at «Taylor Swift is the girl-next-door/millionaire, the hopeless romantic/savvy businesswoman, and a silly teenager/serious adult singer-songwriter.» Dette er et paradoks, men samtidig et paradoks som vi ser ut til å greie å omfavne. Kanskje det vi kjøper er sannheten at et menneske er sammensatt og kan romme motsetninger. Kanskje det er noe fansen også kjenner igjen i seg selv? Det kan være befriende, spesielt for kvinner, å se rollemodeller som tilbyr en kompleks identitet. Som kan være ekte mot seg selv, samtidig som dette selvet omfatter motsetninger, uten av det er noe galt eller rart med det.

Wilkinson beskriver i sin artikkel fra 2019 hvordan Taylor Swift er «the hardest working, zaniest girl in show business...». Han beskriver Taylor Swifts evne til å opprettholde en følelse av autenticitet gjennom overgangen fra country til popmusikk. Swift navigerte fra en image som var rotfestet i *confessional truth-telling* og hardt arbeid, som gjerne forbindes med country musikken, til en *zany* persona, hvor hun tar med seg imaget om å være hardtarbeidende inn i popmusikkens verden og demonstrerer dette i den konteksten. Et eksempel er det hun forteller om hvordan hun har forberedt seg til *the Eras Tour*'en. (Lansky, 2023). At hun løper på tredemølle imens hun synger er ett av mange videosnutter på sosiale media som viser hvor hardt hun arbeider. Denne dualiteten i Swifts image, som hardtarbeidende popstjerne, understreker hennes ferdighet til å navigere i popstjernestatus med en følelse av ekthet. På denne måten evner hun å demonstrere løvens egenskaper utad, i form av autenticitet og hardt arbeid, og måten hun greier det på er å bruke revens kløkt.

Det underliggende narrative i Miss Americana-dokumentaren er Taylor Swifts personlige utvikling fra en tenårings good-girl, som alltid ønsket å tilfredsstille andre, til en lidenskapelig ung kvinne som er villig til å stå for det hun mener. Som Théberge (2021) skriver i sin artikkel i *Contemporary Music Review* får vi

skuffende liten innsikt i den parallelle utviklingen av Taylor Swift som *mastermind* bak sin egen suksesshistorie og forretningsimperie. Det man kan lure på er hvor mye som er *henne* og hvilken grad hun er et produkt av andre rundt henne, og i hvilken grad manipulerer sine omgivelser. Dette har jeg ikke funnet noen gode analyser av og sitter igjen med den historien hun selv forteller i et intervju i 2019: «I'm sick and tired of having to pretend like I don't mastermind my own business ... but I've also tried very hard—and this is one thing I regret—to convince people that I wasn't the one holding the puppet strings of my marketing existence, or the fact that I sit in a conference room several times a week and come up with these ideas.» Sitatet er hentet fra Théberge (2022) sin artikkel.

Det Taylor Swift virker å være spesielt god til er å finne og fortelle en historie. Hun virker å skrive både musikk og sitt eget liv. I sangen hennes “Mastermind” synger hun: «No one wanted to play with me as a little kid/ So I've been scheming like a criminal ever since/ To make them love me and make it seem effortless/ This is the first time I've felt the need to confess/ And I swear I'm only cryptic and Machiavellian because I care.» (Swift, 2022)

Dette trekkes frem i intervjuet med Lansky (2023, s. 48), hvor hun kommenterer, «I thought, wouldn't it be fun to have a lyric about being calculated?» Og legger til, «It's something that's been thrown at me like a dagger, but now I take it as a compliment.»

Å se verden som den er

I albumet «Reputation», som hun gir ut etter den infamøse hendelsen med Kanye West i 2016, kan du høre det skrift som har skjedd i historiefortellingen hennes, hvor det ikke lenger er søte historier som fortelles, men historier om hevn, skyld og svik. I sangen «I Did Something Bad», som gikk til topps på hitlistene, går refrenget:

«They say I did something bad, Then why's it feel so good?

They say I did something bad, But why's it feel so good?

Most fun I ever had

And I'd do it over and over and over again if I could

It just felt so good, good”

(Swift, 2017)

Man kan ane et skift i hennes syn på virkeligheten og hvordan hun velger å fremstille den, og en erkjennelse av at nettopp ikke alt i mennesket er godt. Hvis alt hadde vært godt, hvor kommer denne faenskapen fra? Både den hun har opplevd og den hun skriver at hun kjenner på og som faktisk føles bra? Man kan tenke seg at dette albumet er hennes motangrep, og hennes kamp mot avmakt der andre definerer hennes virkelighet og hvem hun er. På en måte responderer hun på karakteristikken av seg selv som en slange, ved å si «ja, jeg gjorde noe slemt og hva har du tenkt å gjøre med det?». Hun skisserer en brutal virkelighet, slik hun opplever den, fortolker den, og velger å formidle den. Det er og har vært hennes varemerke, hun er ekte, selv når hun avslører sine skyggesider. Albumet ble mottatt med blandet kritikk. Noen hevdet at dette har var hennes svakeste album til da. Siden da har albumet økt i anseelse, og isteden ansett som forut for sin tid. (Rosenthal & Gilbert, 2022)

Taylor Swift som politisk maktpiller

Swifts politiske oppvåkning, spesielt markert ved hennes offentlige støtte til to demokratiske kandidater i mellomvalget i USA via et Instagram-innlegg der hun oppfordret sine da 112 millioner følgere til å stemme, viser hennes ønske om å aktivt påvirke politisk. Dette er et vanskelig terreng. I dokumentaren *Miss Americana* følger vi denne «oppvåkingsprosessen», hvor også hennes betenkninger rundt hva hun kan risikere belyses. Til tross for at Swift har vært aktiv i musikkbransjen siden 2006, var hennes politiske preferanser tidligere ukjent, noe som førte til at alt-right-bevegelsen ga henne tilnavnet Aryan pop princess. Å være en del av countrymusikken fører ofte med seg en forventning om å ha konservative politiske standpunkter. I dokumentarfilmen *Miss Americana* trekkes *The Chicks* (tidligere kjent som *Dixie Chicks*) frem som et skrekkeeksempel på feiltrinn som kan tas. De ble utstøtt og boikottet av fans, partnere og sponsorer etter en enkelt uttalelse mot tidligere president G.W. Bush sin andre invasjon av Irak i 2003. (Wilson, 2020)

I Driessen (2022) sin artikkel «Campaign Problems: How Fans React to Taylor Swift's Controversial Political Awakening» redegjør forfatteren for hvordan fansen vurderte Swifts politiske utspill, ved hjelp av analyse av Reddit kommentarer og intervjuer med fans. Driessen (2022) oppsummerer sine funn

med at fansen vurderer det politiske utspillet fra to perspektiver: som en mulig karrierestrategi for å løfte hennes persona fra sanger til strategisk forretningskvinne, og som en nødvendighet fordi popstjerner i dagens politiske klima forventes å uttrykke sitt politiske ståsted. Fansen fant det generelt modig og beundringsverdig at Swift gikk ut offentlig med et politisk standpunkt. Samtidig tolker de Swifts status som en «celebrity politician» som «performative», noe som fører til spørsmål om dens ekthet. Fansen reflekterte også over og kritiserte hennes tidligere taushet og forsinkelse i å uttrykke politiske synspunkter.

Det man kan se i ettertid, uavhengig av Taylor Swift sitt opprinnelige motiv, så *tålte* størstedelen av fanbasen hennes politiske ytring og *virkingen* var tydelig. Over 160 000 unge amerikanere registrerte seg for å stemme i løpet av 24 timene etter Instagram-innlegget. (Fogarty & Arnold, 2021) Swifts politiske «coming-out» antyder at hun nøye vurderte og konstruerte sitt budskap til hun hadde det rette publikummet, rette brandet og det rette tidspunktet. Hadde hun ytrer seg tidligere i karrieren, kunne hun endt opp som The Chicks. Hun viser også kløkt i måten hun formulerer sitt budskap og former virkingen av innflytelsen ut utøver. Hun skriver en lang post med hennes refleksjoner og politiske kampsaker og i avslutningen skriver hun «Please, please educate yourself on the candidates running in your state and vote based on who most closely represents your values. For a lot of us, we may never find a candidate or party with whom we agree 100% on every issue, but we have to vote anyway.» (Swift, 2018) Dette er en oppfordring til å gjøre seg opp sin egen mening, og ikke tvinge på fansen hennes verdier, selv om det er de hun betenksomt nok innleder med. Man kan også se hvordan hun kontrollerer narrativet ved å ytre meningene sine direkte, via egen Instagram, og hvordan hun i etterkant former historien om hendelsen i Miss Americana-filmen.

Samtidig har forholdet mellom Taylor Swift og ytre-høyre fløy i amerikansk politikk utviklet seg til å bli stadig mer komplekst. Tidligere ble hun sett på som et idol for konservative, et symbol på det tradisjonelle, hvite, kristne Amerika, med sitt blonde hår, blå øyne og countrymusikk-bakgrunn. Men over tid har bildet endret seg markant, i takt med hennes politiske aktivitet. Swift er nå ofte mål for hat og konspirasjonsteorier fra samme hold, der noen anklager henne for å være en marionett i politisk propaganda. (Klee, 2024) Dette skiftet understreker en

skiftende dynamikk i hvordan hun som offentlige figur blir oppfattet og selv utnyttet i et politisk narrativ.

For å avslutte drøftingen rundt Taylor Swifts politiske oppvåkning vil jeg oppsummere med bruk av Machiavellis begreper om *Virtù*, *Fortuna*, og *Occasione*.

Virtù

Swifts beslutning om å bryte sin tidligere politiske taushet i 2018 demonstrerer en besluttsomhet. Etter år med å være apolitisk i offentligheten, viser Swift en sterk personlig overbevisning og mot ved å ta et politisk standpunkt. Hennes besluttsomhet illustreres ytterligere ved hennes vilje til å risikere deler av sitt publikum for å stå opp for det hun tror på, noe som er i tråd med Machiavellis ide om *virtù* som evnen til å handle bestemt i komplekse situasjoner.

Fortuna

Machiavelli beskriver *Fortuna* som skjebnen eller de uforutsigbare aspektene av livet som kan påvirke menneskers bestrebelser. Swifts politiske oppvåkning kom på et tidspunkt da det politiske og sosiale klimaet i USA var svært polarisert. Et skiftende landskap som Swift kunne respondere på og utøve sin innflytelse på. Samtidig ble hennes tidligere posisjon som en apolitisk figur ble utfordret, og hun valgte å handle.

Occasione

Swift grep *occasione* ved å bruke sin enorme plattform på Instagram for å oppfordre til velgerregistrering. Hennes innlegg demonstrerer hvordan hun effektivt benyttet seg av en gylden mulighet, mellomvalget i USA, til å påvirke sine følgere. Hennes evne til å identifisere og utnytte et kritisk øyeblikk for maksimal innvirkning illustrerer Machiavellis konsept om å gripe mulighetene som *Fortuna* presenterer.

5.5.3 Delkonklusjon og ny forståelse

I denne underproblemstillingen har jeg sett på i hvilken grad kan Machiavellis tankesett bidra til å forstå Taylor Swift sin evne til makt. Jeg bruker Badaracco (1997), Bjartveit & Eikeset (2008) og Bjartveit (2020) sin fortolkning av Fyrsten

og Machiavellis tankesett, som beskrives i hhv. *Defining moments: When managers must choose between right and right*, *Makt og verdighet* og *Akillevs*. Jeg har sett på hvordan Swift balanserer mellom løvens styrke og revens kløkt, og i hvilken grad hennes autentiske image i kombinasjon med strategisk kalkulasjon kan bidra til å forklare noe av hennes makt og innflytelse.

Når man bruker Machiavellis perspektiver er det viktig å vite hvilken kontekst de kommer fra. Hans perspektiver er formet av tiden han levde i, fra hans egne erfaringer med grusomhet og hans menneskesyn. Fyrsten er skrevet i tid og i et politisk landskap som er helt forskjellig fra det vi lever i dag. Machiavelli levde i en tid som var preget av uro og ustabilitet. Machiavelli skriver Fyrsten etter han har mistet sin stilling, blitt fengslet og torturert for en anklage for medvirk i et kuppforsøk, frikjent, men tvunget tilbake for å leve av familiens beskjedne vingård. (Machiavelli, 1532/2004, XIV-XV) Machiavellis brutalitet kan like mye være et tegn på tiden han levde i. Å bruke hans perspektiver på en ung, kvinnelig lederskikkelse i det 21. århundret er derfor ikke helt uproblematisk. Den historiske og kulturelle konteksten til Machiavelli avviker fra konteksten Taylor Swift lever og virker i.

Selv med disse reservasjonene finner jeg det interessant å drøfte Taylor Swift ut ifra Machiavellis perspektiver. Taylor Swift utvilsomt en maktspiller. Det som er ekstra interessant er hennes evne til å være kalkulert og autentisk på samme tid. Handlingene hennes reflekterer en strategisk tilnærming til innflytelse, i tråd med Machiavellis lærdom. Disse egenskapene bygger hun på toppen av sin vilje til makt i form av kreativ skaperkraft som utkonkurrerer motstandere til hennes posisjon.

Machiavellis menneskesyn virker å være preget av at mennesket, *mannen*, er mer ondt enn godt. Han skriver i Fyrsten: «For om menneskene kan man i sin alminnelighet si: De er utakknemlige, feige og begjærlige, hyklerske og bedragerske, farer skyr de som pesten, mens deres pengebegjær er grenseløst» (Machiavelli, 1532/2024, s. 70). Måten han forstår og beskriver mennesket kan bli en selvoppfyllende profeti. Man kan ikke handle hensynsløst og brutalt, og ikke bli farget av det du gjør. Handlinger definerer hvem du er, i dine egne øyne og andres. Machiavellis menneskesyn bryter med hvordan Taylor Swift beskriver sitt

eget ideal i dokumentarfilmen *Miss Americana* (Wilson, 2020), hvor hun beskriver sitt behov og vilje til å bli oppfattet som god («a need to be thought of as good»). Hvordan det å gjøre det rette, gjøre det gode, var hennes trossystem da hun vokste opp. (Wilson, 2020, 01:11) Et perspektiv heller mer mot Aristoteles harmonimodell og menneskesyn (Badaracco, 1997) som vi i BI-kurset fikk presentert som motstykket til Machiavellis konfliktmodell.

Foreløpig forståelse etter to underproblemstillinger er at det kan tenkes at det er skaperkraft som er fundamentet i Taylor Swifts makt, imens det er hennes strategiske evner som gjør henne i stand til å navigere i komplisert terreng, bevare og bygge opp sin maktbase og nytte makten til å påvirke samfunnet. Taylor Swift utvikler musikken sin og imaget sitt og fremmer sin politiske agenda med kløkt og mot. Machiavellis tankesett har gitt meg et nyttig verktøy for å bedre forstå Taylor Swifts evne til å utøve makt og påvirke samfunnet, samtidig har det vært et krevende perspektiv å bruke fordi tankesettet i stor grad baserer seg på metaforer som er kulturelt ladet og har opphav ifra en annen tid og kontekst.

5.4 Underproblemstilling 3: I hvilken grad kan maktens grunnelementer – avhengighet og definering av virkeligheten – bidra til å forstå Taylor Swift sin makt?

I neste underproblemstilling vil jeg bruke Bjartveit & Kjærstad sitt teoretiske perspektiv om maktens grunnelementer fra boken *Kaos og Kosmos* (1996) for å se på i hvilken grad disse kan bidra til forståelse av Taylor Swift sin maktposisjon som kunstner og lederskikkelse.

5.4.1 Teori

Maktens grunnelementer

Makt har vist seg vanskelig å presist definere, allikevel vet du hva det er når du ser den. (Bjartveit & Kjærstad, 1996, s. 153). Makt dreier seg om påvirkning. Men må også *en intensjonen* om å påvirke være til stede for at det skal være snakk om makt? Dette spør Bjartveit & Kjærstad om i sin bok *Kaos og kosmos* fra 1996. Et annet spørsmål er hvilken *virkning* makten har, og om maktutøvelse er å *overvinne motstand* hos den maktutsatte? Holder det at man har *kapasitet* til å utøve makt, uten av selve maktutøvelsen må til for å definere makt? For Bjartveit og Kjærstad (1996) er ikke det sentrale å forsøke å ramme inn makt som definisjon, men å se på fellesnevnerne. Det er momenter av makt som er uavhengig

av intensjon og virkning; maktens to grunnelementer – *avhengighet* og evne til å *definere virkeligheten*. Bjartveit & Kjærstad (1996, s. 158) mener at dersom disse to grunnelementene til stede, så er makt til stede. Hvis du kontrollerer de, så har du makt.

Avhengighet

Det ene grunnelementet er *avhengighet*, mellom den som utøver makt og den som er underlagt makt. Uten avhengighet, ingen makt. Man kan se på makt i og samhandling som en form for byttehandel, en *gjensidig* avhengighet. Når du blir leder, inngår du en byttehandel med dine følgere. Følgene dine gir deg noe, men de krever noe i gjengjeld. Hva denne byttehandelen består i er unik fra situasjon til situasjon, men det kan være interessant å forsøke å forstå hva byttet består i. En kan også si at du har makt noen i den grad de er avhengig av dine handlinger for å nå sine mål. Den virkelige makten forutsetter en ubalanse til fordel for en av partene i avhengighetsforholdet. (Bjartveit & Kjærstad, 1996, s. 160).

Å definere virkeligheten

Det andre grunnelementet er evne til å *definere virkeligheten*. Det er Bjartveit og Kjærstad (1996) mener den største makten ligger. Ved å være den som skaper en konstruksjon, den etablerte sannhet, så er du tett på maktens kjerne. En konstruksjon er det som anses som gyldig kunnskap, som definerer hvordan andre ser og oppfatter verden. Dette kan skje på mange nivå, gjennom for eksempel samtaler og diskusjoner. Hvis du er den som klarer å sette ting i sammenheng, skape klarhet i en uoversiktlig tilværelse, og gir en bedre forklaringer enn andre, vil du fremstå som sannhetens budbringer. (Bjartveit & Kjærstad, 1996, s. 165). Dette er nært beslektet med modellmakt. Hvis din modell klarer å forklare en større del av virkeligheten enn din motstanders modell, så har større modellstyrke. (Bjartveit & Kjærstad, 1996, s. 165). Det handler som om å skaffe seg modell, en virkelighet, din virkelighet, og få andre med på den. På denne måten behøver ikke makt å innebære taktikk. «Maktutøvelsen behøver derfor ikke skje ut ifra intensjon, men kan være en naturlig konsekvens av end kosmos. I et slik perspektiv søker man ikke makt for maktens vinning, men for å gjennomføre sitt kosmos. Du lever ut det du tror på.» (Bjartveit & Kjærstad, 1996, s. 167).

5.4.2 Analyse og drøfting

Det som ligger til grunn for Taylor Swift sin maktposisjon er trolig hennes unike relasjon til sine millioner av tilhengere som hun har bygget opp over mange år. Et sentralt spørsmål er da hva avhengigheten består av, og hvilken virkelighet det er hun formidler til sine fans? Hva er det hun tilbyr sine følgere og hva får hun i gjengjeld? Jones (2023) innleder sin artikkel om seleksjonen av Taylor Swift som Person of the Year med at Taylor Swift er et lyspunkt i en mørk tid. Er hennes virkelighet det fansene hennes trenger? I mennesker jakt på mening og forståelse, Taylor Swift noen av svarene?

For å undersøke Taylor Swifts innflytelse gjennom det teoretiske perspektiv om maktens to grunnelementer vil jeg fremheve to særlig relevante egenskaper: hennes unike evne til å knytte sterke bånd med sine fans, og hennes talent for historiefortelling.

Avhengighet

Taylor Swifts relasjon til sine fans kan drøftes gjennom linsen av maktens grunnelement av avhengighet. I denne konteksten er det tydelig at Swift har bygget en unik og kraftfull relasjon til sine titalls millioner av fans. Her vil jeg ser på hva denne avhengigheten består i.

Fansens avhengighet av Taylor Swift

Swifts evne til å skape en følelse av nært fellesskap og tilhørighet blant sine fans, som ofte kalt Swifties, fremstår som en sentral faktor i avhengighetsforholdet. Driessen (2022) beskriver hvordan fans ikke bare er passive konsumenter av musikk, men aktive borgere og betalende konsumenter, som er følelsesmessig involvert i Swifts tekster og hvordan disse tekstene tolkes og inkorporeres i deres daglige liv. Swift tilbyr noe mer enn bare musikk; hun tilbyr en identitet og et fellesskap som fansen avhenger av for sitt sosiale og emosjonelle velvære. En studie gjort av Nisbett and Schartel Dunn's (2019) av fanreaksjoner på Swifts Instagram-innlegg fra 2018 avdekket at for unge velgere var Swift overbevisende fordi de betraktet henne *som en venn*. Hennes ord blir da ikke bare sett på som meninger fra en kjendis, men som råd fra en venn. Dette forsterker effekten av budskapet og gir det en tyngde som kanskje ikke ville vært til stede hvis det kom fra en mindre personlig kilde.

I tradisjonelle medier er relasjonene mellom kjendiser og deres publikum i større grad ensidige. Fans kan føle en forbindelse til kjendiser gjennom deres verk, intervjuer eller offentlige opptredener, men disse forbindelsene er grunnleggende ensidig. Samtidig har kjendiser alltid har vært avhengig av sitt publikum, og avhengig av by på seg selv i media. I dagens digitale tidsalder, spesielt gjennom sosiale medier, har kjendiser som Taylor Swift mulighet til å dele detaljer fra deres personlige liv og engasjere seg direkte med sine fans i enda større utstrekning. Dette skaper en følelse av toveis kommunikasjon, hvor fans ikke bare konsumerer innhold passivt, men også kan motta direkte respons. Swift utnytter dette, hun deler åpent øyeblikk fra sitt eget liv, diskuterer sin musikalske prosess, og responderer til fans. Dette gir en følelse av nærhet og kjennskap som ligner mer på en ekte relasjon.

I økonomipodcasten *Aquired* diskuterer Rosenthal og Gilbert (2022) Taylor Swifts unike innflytelse i musikkverdenen fordi musikken hennes påvirker langs to akser. Den ene er den enorme mengden mennesker på verdensbasis som konsumerer og betaler for hennes musikk. De andre er den mengde følelser hun evner å vekke blant disse menneskene. Dermed får musikken hennes denne utrolige kvadratiske effekten av verdi den skaper.

Taylor Swifts Avhengighet av Fansen

Swifts avhengighet av sine fans er like fremtredende. Hun forstår kraften og den økonomiske verdien av sitt publikum og investerer betydelig tid i å pleie denne relasjonen gjennom direkte engasjement og interaksjon. (Rosenthal & Gilbert, 2022) Denne dedikasjonen og hengivenheten til fansen virker å ha fulgt med henne hele karrieren, fra hun startet å interagere med fans via MySpace i forbindelse med hennes første album i 2006. (Rosenthal & Gilbert, 2022)

I avhengighetsforholdet mellom Swift og hennes fans ligger det en unik maktdynamikk, forsterket av de følelsesmessige båndene mellom henne og fansen og det parasosiale forholdet mellom til dem. Mye av Swifts makt ligger i hennes evne til å forme og vedlikeholde dette forholdet, noe som gjør hennes fans til en viktig ressurs i hennes karriere og videre ambisjoner.

Théberge (2021) diskuterer hvordan Swift bruker sosiale medier for å utvikle denne nære relasjon med sine fans, og hvordan hun har mobilisert dem til å støtte henne i konflikter. Et eksempel som illustrerer dette er når hun under konflikten med Scott Borchetta og Scooter Braun gjeldende salget av hennes musikk-katalog, ba sine fans om å skrive til dem direkte for å «la dem vite hva du føler om dette». Dette resulterte i at Big Machine's kontorer ble overfylt med meldinger fra Swifites (inkludert, påstått, en rekke dødstrusler). I stedet for å løse konflikten gjennom juridiske forhandlinger eller å bruke den tradisjonelle pressen til å kommunisere sin misnøye, valgte Taylor Swift å mobilisere sine fans. Hun greide også omdanne relativt ukjent rettighetskonflikt til å handle om kunstnerisk integritet, eierskap og moral. (Théberge, 2021) Dette illustrerer hvordan Swifts makt også ligger i hennes evne til å mobilisere en stor og dedikert fanbase til å handle på hennes vegne.

Dette maktforholdet er et en-til-mange forhold. Taylor Swift er ikke avhengig av hver enkelt Swiftie på samme måte som de er avhengig av henne som person. Det er nærliggende å tenke at makten er i ubalanse i favør av Taylor Swift. Hun har evne og mulighet for indirekte og direkte påvirkning på deres liv og handlinger som enkeltpersoner. Samtidig er Taylor Swift sin makt dypt forankret i hennes evne i å opprettholde denne lojale verdensomspennende fanbasen. De har makt over henne i form av at de har muligheten til å forme hennes karriere og status gjennom deres støtte eller mangel på sådan.

Evne til å definere virkeligheten

Swifts talent for historiefortelling spiller direkte inn på det andre grunnelementet. Lansky (2023, s. 36) beskriver henne som «the master storyteller of the modern era». I tillegg besitter hun ikke ett enormt effektive medium å formidle historien sin gjennom – popsangen.

Gjennom sine tekster konstruerer hun en versjon av virkeligheten som resonnerer dypt med hennes tilhengere. Hun evner å formidle personlige men universelle temaer som kjærlighet, tap og vekst. Lansky (2023) skriver at hun demonstrerer radikal selvaksept, på verdens største scene, og gir fansen et rom for å gjenbesøke sine egne følelser, gleder og smerter. Han resonnerer at den ekte Taylor Swift-effekten kan være akkurat denne evnen til å resonere med mennesker, spesielt

kvinner og jenter, som har kjent på samfunnets tendens til å undervurdere og mishandle deres følelser. Swifts åpenhet når det gjelder sine egne utfordringer kan gi en form for validering og et språk for å artikulere en indre verden som ofte blir ignorert eller trivialiseret. (Lansky, 2023, s. 39) En annen versjon beskrives av Fogarty & Arnold (2021) som mener at Taylor Swift representerer ideen om at «there once was a place called America» og fremkaller minnet om den amerikanske drømmen, med high school popularitetskonkurranser, sjarmerende nabogutter, og som var en tradisjonell hvit, kristen nasjon. Det er denne versjonen av Taylor Swift som resonerte med alt-right-bevegelsen i USA, som nå har vendt seg imot henne og skapt sitt eget narrativ og definisjon av henne. (Klee, 2024)

Taylor Swift historiefortelling begrenser seg ikke sangtekstene hennes, men strekker seg ut til historien om henne selv. I TIME-intervjuet med henne forteller hun journalisten sin heltehistorie. Om å stige og falle for å så reise seg igjen. Journalisten skriver i artikkelen om hvordan han ikke klarer å stoppe å tenke på hvor perfekt hun la frem denne historien for han. Det han ikke sa under intervjuet med henne, men som han reflekterer over i artikkelen, er hans opplevelse av forskjellen mellom det ytre bildet av hennes suksess og den indre opplevelsen av motgang som hun presenterer. Men igjen, poenget er at hun følte seg kansellert etter hendelsen med Kanye West i 2016. Hun følte at karrieren hennes var tatt fra henne, og det er den historien hun forteller, det er det som er hennes kosmos. (Lansky, 2023)

I de offentlige feidene Taylor Swift har vært i, som vi har vært igjennom i denne oppgaven, viser hun en evne til å omdefinere narrativet til sin fordel. Eller som podcast-vertene i *Aquired* (Rosenthal & Gilbert, 2022) beskriver det; hun forteller sin favorittversjon av sannheten. Derfor har hennes narrativer heller ikke alltid har blitt mottatt uten kontrovers. For eksempel i situasjonen med Kanye West, hvor hun valgte å fremstille hendelser på en måte som satt henne i et gunstig lys, selv om sannheten var mer nyansert, noe som ble avslørt og slo voldsomt tilbake på henne.

Et annet eksempel på å bøye sannheten er at hun hevdet at hun våknet opp til nyheten om at albumene hennes var solgt, samtidig som alle andre. Big Machine på sin side hevder at de informerte henne via en tekstmelding kvelden i forveien,

en beskjed hun kanskje overså. Dessuten var hennes far en betydelig aksjonær i selskapet, men han deltok angivelig ikke på møtet hvor beslutningen om salget ble tatt. Her kan det virke som hun ønsket fremstille historien på en bestemt måte som gavnet henne. Et tredje eksempel som Rosenthal & Gilbert (2022) trekker frem er at hun aldri ble tilbudt sjansen til å eie masterinnspillene sine. Denne situasjonen eksisterer det visstnok også parallelle versjoner av. Rosenthal & Gilbert fremhever at de anser det som en god sjanse at den virkeligheten Swift deler, speiler hennes egen oppfatning, men understreker samtidig hennes eksepsjonelle evne til å formidle en versjon av hendelsene som maksimerer inntrykket på publikum.

Så lenge Taylor Swift har det som oppfattes som «fornuftige meninger» og formidler virkeligheter som er innenfor det akseptable så vil hun nok bli fortsette å bli hyllet for dette talentet. Det er samtidig verd å reflektere over at denne oppgaven og dens kilder sannsynligvis hadde vært veldig annerledes hvis hun for eksempel hadde vært Trump hun gitt ut å offentlig støttet i 2018. Det kan heller ikke sies at Taylor Swift har fullstendig kontroll på sitt eget narrativ, eller at hennes definisjon av virkeligheten aksepteres av alle. Spesielt ytre-høyre fløy i amerikansk politikk har skapt og fremmer en alternativ versjon av hvem Taylor Swift er, og er ikke redde for å uttrykke denne oppfatningen høyt og hatefullt. (Klee, 2024) Ulike grupper har radikalt forskjellige oppfatninger av hennes som person, basert på deres egen ideologi og politiske agendaer.

5.4.3 Delkonklusjon og ny forståelse

I denne underproblemstillingen har jeg sett på i hvilken grad Bjartveit & Kjærstad sitt teoretiske perspektiv om maktens grunnelementer – *avhengighet og definering av virkeligheten* – fra boken *Kaos og Kosmos (1996)* kan bidra til forståelse av Taylor Swift sin maktposisjon som kunstner og lederskikkelse. Denne underproblemstillingen bygger på min forforståelse rundt Taylor Swift sin unike relasjon til sine tilhengere, og hennes evne til å fortelle historier og skape mening for mennesker.

Mine refleksjoner og ny forståelse ervervet gjennom denne underproblemstillingen bygger opp under forforståelsen jeg hadde. Jeg anser *avhengighet* som et sentralt element i forståelsen av Swifts makt. Hun har bygget

en unik og sterk relasjon til sine fans, som går utover det tradisjonelle kjendispublikum-forholdet. Swift tilbyr ikke bare musikk, men også en følelse av fellesskap og tilhørighet som fansen avhenger av for sitt sosiale og emosjonelle velvære. Samtidig er Swift avhengig av sine tilhengere for støtte, engasjement og økonomisk suksess. Min forståelse er også at Swifts evne til å definere virkeligheten spiller en rolle i for hennes evne til makt. Hun er en dyktig historieforteller som gjennom sine tekster og offentlige fremtredener konstruerer en versjon av virkeligheten som resonnerer dypt med hennes tilhengere. Hun har også vist en evne til å omdefinere narrativer til sin fordel i konflikter i offentligheten. Imidlertid har hennes versjoner av sannheten ikke alltid blitt godt mottatt, og hun har blitt et hatobjekt for ytre-høyre i USA som forteller en helt annen historie om henne.

I sum gir Bjartveit & Kjærstads markperspektiv et nyttig verktøy for å analysere og forstå Swifts makt og innflytelse som kunstner og lederskikkelse. Swifts makt ligger ikke bare i hennes evne til å skape avhengighet eller definere virkeligheten uavhengig av hverandre, men i hvordan disse to elementene forsterker hverandre. Ved å knytte sterke emosjonelle bånd til sine fans, sikrer Swift at hennes versjon av virkeligheten – formidlet gjennom hennes musikk og offentlige persona – blir en dominerende narrativ for en stor gruppe mennesker. Det blir tydelig at hennes musikk og persona blir ikke bare underholdning, men også uttrykk for kultur og et middel for meningsdannelse.

Når jeg bruker Bjartveit & Kjærstads perspektiver kan det være en svakhet at jeg her drøfter Taylor Swift som lederskikkelse isolert. Det kunne styrket drøftingen å sammenligne Swift med andre kunstnere og kjendiser for å se i hvilken grad avhengighetsdynamikken med hennes tilhengere er unik, eller om de representerer bredere trender i populærkulturen. En annen mulig fallgrube når jeg drøfter Swifts *evne til å definere andres virkelighet* er at jeg er for snever i utvalget av hvem «de andre» er. Jeg har sett på denne evnen med utgangspunkt i hennes *tilhengere* og med også med eksempler har rot i hennes eget narrativ om seg selv. Taylor Swifts egen fremstilling og mulige imagebygging av seg selv om «en master storyteller» kan fargelegge hvordan jeg forstår og fortolker hennes evne til å definere virkeligheten.

6. Avsluttende drøfting og konklusjon

Hovedproblemstillingen for denne oppgaven er «Hva kan forklare Taylor Swift sin makt og innflytelse som kunstner og lederskikkelse?» Det jeg ønsket med denne oppgaven var å komme nærmere en forståelse av hva kan forklare Taylor Swift sin makt og innflytelse med utgangspunkt i tre utvalgte teoretiske perspektiver fra BI-kurset Ledelse; makt og mening: Nietzsche og hans vilje til makt, Machiavelli og hans syn på makt og ledelse, og Bjartveit & Kjærstads grunnelementer av makt. Formuleringen av underproblemstillingene og utvalget av teoretiske perspektiver bygget på min forforståelse av Taylor Swift og jeg tilnærmet meg ny forståelse gjennom å drøfte problemstillingene sett i lys av de teoretiske perspektivene og oppnådde ny forståelse i den grad perspektivene hadde forklaringskraft.

6.1 Ny forståelse

Fra Nietzsches perspektiv har jeg sett på Swifts skaperkraft og energi. Hun er en kunstner som kontinuerlig redefinerer seg selv og sin kunst, og som står ansikt til ansikt med utfordringer og nederlag med en selvovergripende vilje til å fortsette. Denne viljen til å handle og skape nytt, kombinert med hennes evne til å håndtere publikums respons, oppfatter jeg at bidrar til å forstå hennes maktposisjon. Machavellis syn på makt gir et annet perspektiv, der Swifts strategiske mindset og autentiske image spiller en sentral rolle. Hun balanserer mellom løvens styrke og revens kløkt, og utnytter både Fortuna og Occasione for å oppnå sine mål. Både Nietzsches og Machiavellis perspektiver tar utgangspunkt i det mannlige, og er formet i en annen tid og kontekst, noe som utfordrer hvordan perspektivene kan anvendes på en moderne kvinnelig lederskikkelse som Swift. Samtidig ligger det i BI-kursets ånd å bruke tankegods fra en annen tid, og begge perspektiver har gitt meg nyttige verktøy for å drøfte og søke å oppnå forståelse. Gjennom Bjartveit & Kjærstads perspektiv på maktens grunnelementer ser jeg på Swifts evne til å bygge avhengighet og definere virkeligheten gjennom sine relasjoner til fansen og sin historiefortelling. Hun skaper ikke bare musikk, men også en følelse av fellesskap og tilhørighet som fansen avhenger av, samtidig som hun gjennom sine tekster og offentlige fremtredener konstruerer en versjon av virkeligheten som resonnerer med sine tilhengere.

Hensikten med oppgaven er å gå utover min opprinnelige horisont, ved å lytte til de tekstene og kildene jeg har funnet. Perspektivene jeg har valgt kan bidra til forståelse av maktposisjonen til fenomenet Taylor Swift et stykke på vei, men analysen er på ingen måte uttømmende. De teoretiske perspektivene gir mye spillerom for forståelse og fortolkning, som gjør drøftingsarbeidet enklere og men også vanskeligere i form av krav til refleksjon og kritikk. I tillegg er Taylor Swift er en nåtidig skikkelse, og ung. Denne analysen av henne som lederskikkelse er gjort noen år, mulig mange år, for tidlig. Det er nærmest umulig, og heller ikke tilrådelig å forsøke å konkludere midt i medias res. Sirkus Swift raser videre. Selv med denne reservasjonen er det interessant å igjennom denne oppgaven få en forståelse av kompleksiteten i Swifts maktposisjon, og å tilnærme meg forståelse ved å drøfte hovedproblemstillingen fra ulike teoretiske perspektiver som sammen har en forklaringskraft.

Mitt syn på Taylor Swift har ikke endret seg i betydelig grad gjennom arbeidet med oppgaven, men det har blitt tydeligere for meg hvor mange strenger hun spiller på for å oppnå den suksessen og innflytelsen hun har. Taylor Swift er mer enn en popartist; hun er et kulturelt fenomen, og en lederskikkelse i form av den innflytelsen hun har på sine omgivelser, som hennes tilfelle spenner over flere kontinenter. Hennes musikk og offentlige opptredener resonnerer utover de melodiske tonene, idet hun treffsikkert fanger og former tidsånden. Swift er ikke bare et produkt av sin tid; hennes stemme er også en formgiver av den.

Kilder

Aftenposten (Produsent). (2023, 9. oktober). Taylor Swift-effekten (Forklart's Version) [Podkastepisode]. I *Forklart* podcast. Aftenposten.

<https://www.aftenposten.no/podkast/ap/episode/127281>

Aronsen, A. (2017, 9. juni). Taylor Swift er tilbake på Spotify. *VG*.

<https://www.vg.no/rampelys/i/Lryjp/taylor-swift-er-tilbake-paa-spotify>

Badaracco, J. L. (1997). *Defining moments: When managers must choose between right and right*. Harvard Business School Press.

Barbaro, M. (Programleder). (2023, 15. desember). The Year of Taylor Swift [Podkastepisode]. I *The Daily* podcast. The New York Times.

<https://www.nytimes.com/2023/12/15/podcasts/the-daily/the-year-of-taylor-swift.html?showTranscript=1>

Barton, L. (2015, 22. juni). Taylor Swift took on Apple and won. Is there anything she can't do? *The Guardian*.

<https://www.theguardian.com/commentisfree/2015/jun/22/taylor-swift-forces-apple-climbdown>

Bjartveit, S. (2020). *Akillevs*. Ulysses.

Bjartveit, S. & Eikeset, K. (1997). *Makt og verdighet*. Cappelen Akademisk forlag.

Bjartveit, S. & Kjærstad, T. (1996). *Kaos og kosmos – Byggesteiner for individer og organisasjoner*. Oslo: Kolle forlag.

Driessen, S. (2022). Campaign Problems: How Fans React to Taylor Swift's Controversial Political Awakening. *American Behavioral Scientist*, 66(8), 1060-1074. <https://doi.org/10.1177/00027642211042295>

Engelstad, F. (2005). *Hva er makt*. Universitetsforlaget.

Fogarty, M. & Arnold, G. (2021). Are You Ready for It? Re-Evaluating Taylor Swift. *Contemporary Music Review*, 40(1), 1-10.

<https://doi.org/10.1080/07494467.2021.1976586>

Glans-Doré, M. & Klevan, T. K. (2023, 17. november). Slik ble Taylor Swift alles bestevenninne. *Aftenposten A-magasinet*.

<https://www.aftenposten.no/amagasinet/i/gEmygq/slik-ble-taylor-swift-alles-bestevenninne>

Huffman, A. S. (2019). What the Music Modernization Act Missed, and Why Taylor Swift Has the Answer: Payments in Streaming Companies' Stock should be Dispersed Among all the Artists at the Label. *Journal of Corporation Law*, 45(2), 537–556. <https://web-p-ebSCOhost-com.ezproxy.library.bi.no/ehost/detail/detail?vid=0&sid=321eeab8-66bb-48d3-bd17-c73d74c8cdf%40redis&bdata=#AN=142732212&db=bthn>

Jacobs, S. (2023, 25. desember). The Choice. *Time Magazine*.

<https://time.com/6342816/person-of-the-year-2023-taylor-swift-choice/>

Klee, M. (2024, 31. januar). A Complete Timeline of the Far Right's Tumultuous Relationship With Taylor Swift. *RollingStone*.

<https://www.rollingstone.com/culture/culture-features/taylor-swift-far-right-maga-relationship-timeline-1234957784/>

Krogh, T., Egeland, T., Theil, R., Iversen, I., & Reinton, R. E. (2003). *Historie, forståelse og fortolkning: Innføring i de historisk-filosofiske fags fremvekst og arbeidsmåter* (4. utg). Gyldendal akademisk.

Lansky, S. (2023, 25. desember). The Poet Laureate of Pop Culture. *TIME Magazine*. <https://time.com/6342806/person-of-the-year-2023-taylor-swift/>

Machiavelli, N. (2004). *Fyrsten* (J. Bingen, Overs.). Aventura Forlag A/S. (Opprinnelig utgitt 1532). Med innledende essay av Steinar Bjartveit.

- McCluskey, M. (2023, 25. desember). The Numbers (Taylor's Version) *Time Magazine*. <https://time.com/6343881/taylor-swift-records-numbers-2023/>
- Messel, I. (2024, 26. april). Taylor Swift er tom nok til at fansen kan fylle inn seg selv. *Morgenbladet*.
<https://www.morgenbladet.no/kultur/musikk/2024/04/26/taylor-swift-er-tom-nok-til-at-fansen-kan-fylle-inn-seg-selv/>
- Nietzsche, F. (2022). *Slik talte Zarathustra: En bok for alle og ingen* (2. korrigerede utgave). Spartacus (Opprinnelig utgitt 1883-85).
- Nisbett, G. & Dunn, S. (2019). Reputation matters: Parasocial attachment, narrative engagement, and the 2018 Taylor Swift political endorsement. *Atlantic Journal of Communication*, 29:1, 26-38.
<https://doi.org/10.1080/15456870.2019.1704758>
- Rosenthal, D. & Gilbert, B. (Programleder). (2022, 23. januar). Taylor Swift (Acquired's Version), Season 10, Episode 1 [Podkastepisode]. I *Acquired* podcast. Acquired. <https://www.acquired.fm/episodes/taylor-swift-acquirds-version>
- Steinsholt, K. (2009). *Lev farlig!: Innføring i Friedrich Nietzsches utidsmessige pedagogikk*. Tapir akademisk forlag.
- Swift, T. (2023). *Dates*. Hentet 28. desember fra
<https://www.taylorswift.com/tour/>
- Swift, T. (2022). *Mastermind*. På *Midnights* [Album]. Republic Records.
- Swift, T. [@taylorswift]. (2018, 8. oktober). *I'm writing this post about the upcoming midterm elections on November 6th, in which I'll be voting in the state of Tennessee*. [Fotografi]. Instagram.
<https://www.instagram.com/p/BopoXpYnCes/>
- Swift, T. (2017) *I Did Something Bad*. På *Reputation* [Album]. Big Machine Records.

Taylor, M. F. (2021). *Taylor Swift The Brightest Star: The Life, Loves and Music of a Global Sensation*. New Haven Publishing Ltd.

<https://www.goodreads.com/book/show/59030739-taylor-swift-the-brightest-star>

Théberge, P. (2021) Love and Business: Taylor Swift as Celebrity, Businesswoman, and Advocate. *Contemporary Music Review*, 40:1, 41-59, DOI:

<https://doi.org/10.1080/07494467.2021.1945227>

Wilkinson, M. (2019). Taylor Swift: the hardest working, zaniest girl in show business.... *Celebrity Studies*, 10:3, 441-444.

<https://doi.org/10.1080/19392397.2019.1630160>

Wilson, L. (Regissør). (2020). *Miss Americana* [Film]. Netflix.

<https://www.netflix.com/no/title/81028336>